

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe jum. an . . . 12 "
Pe o lună . . . 2 "

Arad de Danubie
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.

Arad și pentru Ro-
mânia și străinătate pe
un an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deák Ferenc-utca 20,
—
INSERTIUNILE
se primesc la adminis-
trație.
Manuscripte nu se în-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Alcoolismul.

(R) În ședința de Sâmbătă a dietei ungurești deputatul Radnei, dl Vasile Goldiș a rostit o vorbire ascultată și aplaudată nu numai de naționaliști, ci până și ungurii au lăudat-o. A vorbit despre primejdia ori mai bine zis: despre cea mai mare nenorocire a țării acesteia, despre izvorul celor mai multe rele ce bântuie d'opotrivă toate neamurile din patrie, despre alcoolism.

Deja înainte de intrarea sa în parlament dl Goldiș s'a ocupat de chestia aceasta studiind-o din toate punctele de vedere. A pus-o în discuția congregației comitatului și a Sinodului, a tratat-o în circulare consistoriale ce s'au trimis tuturor parohiilor, a ținut conferințe cu proiectograf, a vorbit în număroasele dări de seamă ce a făcut alegătorilor din toate satele cercului său electoral. Nu numai între români, dar chiar între deputații din întreg parlamentul nu este unul care să se fi ocupat atât de mult și dinadins de această plagă care dacă bântuie toate neamurile din patrie, apoi pe noi românii curat ne istovește și nenoroceste.

Vom da întreaga vorbire a prietenului nostru, căutând s'o trimitem îndeosebi pe sate, căci aproape nu este comitat ori ținut locuit de români unde țărani să nu bea pe nemiluite, în unele locuri cu adevărată furie încât parcă a dat necuratul printre ei. Vorba lui Goldiș: »beau dacă sunt flămânzi, să nu mai simtă foame, beau dacă s'au să-

turat, să mistuie bine, beau dacă sunt somnoroși, să stea treji; beau dacă nu pot dormi, să le vină somnul, beau dacă le este frig, să se încălzească și beau dacă e cald, să se răcorească; beau dacă sunt sănătoși, să nu se bolnăvească și beau dacă sunt bolnavi, să li-se facă bine. Beau dacă e botez, beau la pomană. Beau când se veselesc, beau dacă sunt triști« ...

Și pretutindeni pe urma atâtor beții vine ruina, ruină în ce privește averea și încă ruină și mai mare: în oase, care nefericește nu numai pe părinții bețivi, ci și pe copiii, nepoți și strănepoți, încât ne jigărim văzând cu ochii... Feciorii voinici, cari odinioară umpleau satele, sunt rarități azi.

Te cutremuri, cetind datele adunate de neobositul deputat al Radnei și respândirea printre popor a acestei vorbiri va fi o curată binefacere: pe cei căzuți jertfă patimei rele îi va pune pe gânduri, iar frunțașii de pe sate vor primi încă un imbold să pornească lupta pe toată linia, din resputeri, pentrua desmânta pe ceice mai au în suflet o licărire de îndreptare...

Când e foc, sare tot satul... Așa și cu alcoolismul: toți cei luminați, preoții de pe amvon, învățătorii în școală și în adunări cu puterica cuvântului, în ziare cu vraja condeiului, cum a făcut și până acum deputatul Radnei, toți, toți să luptăm împotriva răului ce se încinge mai rău ca ciuma și seceră nu o generație numai, ci lasă germenul răului până și în ceice se vor naște peste 30 și peste 60 ani...

Vorbirea lui Goldiș este cu atât mai de

preț, cu cât prin numeroasele asămănări și tablouri ce a făcut nu numai a descoperit răul în toată goliciunea sa, ci a arătat mai presus de toate modul de lecuire, cerând în primul rând ca mai ales statul, cârmui-torii țării să ia măsuri de îndreptare.

Și în privința asta nici capul nu ar trebui să și-l bată mult miniștrii maghiari. Dacă ei într'adevăr vor binele popoarelor, n'au decât să facă ceea ce a făcut în România dnul ministru Emil Costinescu. O lege, care să reducă numărul crâșmelor, să pedepsească pe ceice se îmbată, să pedepsească și pe cârciumar. Iar beuturile să fie controlate, să se dea sub pecetea statului, iar nu să fie lăsat, în dragă voie, jidanul să facă el rachiul, punând câte otrăvuri și spurcăciuni toate într'ânsul!

Unde ar îndrăzni însă în Ungaria vre-un guvern să ia ovreilor dela sate dreptul de cârciumărit (ca în România)? Dar atunci cu cine și prin cine ar mai lucra la alegeri? Prin cine ar săraci și nenoroci pe rutean, pe slovac și pe român, cele trei naționalități, cari mai ales s'au dat beției?!...

Dar în Țara Ungurească aproape a cincea parte a tuturor dărilor (18%) este darea pe beuturi, la noi nu e sat, nu e colț de u-liță, în care să nu fie vre-un crâșmar și nu vin din Galiția atâția ovrei câți să nu reușească a deschide în 2—3 luni cârciumă. — Prin nenorocitele comitate dela nord, sunt sate în cari cât e de lung drumul de țară, numai cârciume ovrești găsești. Dau rachiul (dar ce spurcat) nu numai pe bani, dar pe grâne, poame, pe vre-o haină veche, o bu-

FOIȚA ZIARULUI TRIBUNA.

„Vericul“.

Schiță de Horia Petra-Petrescu.

De când țin minte ne intitulăm în scrisori „dragă vericule“. Ne-am pomenit cu epitetul acesta.

„Dragă vericule“ încoace, „dragă vericule“ încolo, deși — la adecă — n'avem nici o legătură de rubedenie întreolaltă. Judecați și dumneavoastră: o vară de a mea are o mătușă, mătușă are o fată adoptată și fratele fetei asteia e omul, care mă intitulează în fiecare scrisoare „dragă vericule“.

Dacă ar fi să aibă un sfert sau o jumătate de milion — haida de — mi-ar cădea bine să îmi spargă urechile, chiar cu „frate dragă“ — dar așa? când n'are nici o lăscăie?

Și totuși, din „dragă vericule“ nu o mai lasăm.

La anul nou, la Crăciun, la Paști, de ziua numelui — îl cheamă Gheorghe — ne bombardăm reciproc cu cărți de vizită: „Dragă vericule! Să trăiești! Îți doresc toate cele bune“ și toate celelalte fraze uzitate, cari, dacă ar fi un control sever al inimei la mijloc, s'ar traduce prin: Să te vad când îmi voi vedea ceafa. (Nepoliticos, dar cam adevărat).

Nu l-am văzut pe Gheorghe de trei ani de zile. A plecat în România, ca să vină înapoi cu pungile pline de galbeni, căci îi spusese că altfel a scrîntit-o cu nemotenia mea.

Ieri primesc o telegramă:

„Vino la gară, la 7 seara. Gheorghe.“
Ce și-o fi gândit omul: ia să dau o raită până la „vericul“ meu, că nu l-am văzut de multă vreme.

Pe drum, la gară, mi-l închipuiam cu buzunarele pline de bunătați; cu smochine, cu fisticuri, cu rahat, cu rodii — în sfârșit cu tot ce-și poate închipui o minte omenească mai dulce dintr'o prăvălie de delicatose, căci am uitat să vă spun — „vericul“ a stat trei ani de zile în nemijlocită apropiere cu aceste întrepări ale visurilor unui gurmand.

M'am înșelat. Venea ușurel de tot. Cu un bețigaș în mână. În cealaltă mână ținea o entiuță de țigări, pe care o ascunsese în mânecă când trecuse la graniță.

— „Ți-am adus niște țigări „vericule“!“
Vericul știa bine că nu fumez.
— „Ei asta-i! Se poate? Fumează nene“...
— „Nene, nu fumez“...
— „Da ian stai, să te vad mai bine“ întorc eu vorba, în timp ce „vericul“ începe să fumeze prima țigaretă — din cadoul adus.

Se schimbăse omul, minune mare. Parcă eră scos din cutie. Ce mai croială ideală de haine! Pantaloni aveau forma dela modă: largi la extremități. „Jobenul“ îi stătea parcă i-ar fi fost turnat pe cap. Ghețele — a! ce mai ghețe! — se vedeă gustul franțuzesc. Și paltonul! Și cravata! Ar trebui să descriu toate lucrurile astea, cari prefăceau pe Gheorghe de acum trei ani într'un Don Juan à la dernière mode, din fir în păr — dar nu mă pricep și pace.

— „Gheorghe, da te ai schimbat de nu te mai recunosc.“

— „Ba bine că nu. Ce vrei? Altă lume, alte obiceiuri. — Da ce vă mai fac boanghinii voștri?“

„Boanghinii“. Făcea aluzie la un jandarm pe lângă care treceam. Și mergea „vericul“ pe lângă el semet, ca și când i-ar spune: „Mă, da proști mai sunt oamenii știe că vă mai iau în samă!“ Se încrunță jandarmul, dar n'avea ce să-i zică.

Vedeți: Gheorghe venia din România, de aceea călca atât de independent.

Ne-am plimbat noi în stângă, în dreapta, am constatat laolaltă marele progres al orașului și dela ce timp ni-s'a făcut foame. E omenește.

Abea aici l-am putut observa pe „vericul“ mai bine.

Înainte de toate am băgat de seamă că știe să-și pună picior peste picior cu mult șic. Ce știa Gheorghe cel de mai înainte d'al de astea!

Își ridică puțin pantalonii la stânga și la dreapta, ca să nu se strice clinurile și să nu se vadă forma ghenunchilor mai pe urmă, își aduce mâna stângă, sprijinindu-o imperatoric, lângă lanțul de aur, care-i bănăniește la vestă și cere lista de bucate.

— „Băiete!“
— „Ce „băiete“? Stai, vericule, nu ești în România... Her ober...“

— „Ei bine, Unde-i „Her ober-“ul vostru?“ zice vericul impacientat, fiind-că nu-l găsește cu ochii.

Ober-ul sosește. E gras, cu favorite, în frac. Codișele fracului îi joacă ca două aripi de corb.

Vericul aruncă ochii pe lista de bucate ca un boliduce, care studiază planul de război.

cată de lemn și chiar pe codoriștea bicicului... Ne mai vorbind de pui, găini, iezi, miei... Așa s'a și ajuns, încât la târg de săptămână vezi p'acolo biete până și femeile și șanțurile pline de oameni căzuți de beție și jandarmii ducând ferecați pe ceice în beție au spart capete și au înjunghiat... În trei patru comitate românești de p'acolo se întâmplă mai multe crime decât în toată Svedia și Norvegia de pildă, unde oamenii sunt treji, cumpeniți.

Că și printre alte neamuri (afară de șvabi și sași) se întâmplă cam același lucru, nu e nici o mângâiere pentru noi...

Ministrul Apponyi, care a vorbit îndată după Goldiș, a recunoscut și el marile adevăruri spuse de luminatul deputat al Radnei. S'a lăudat că a făcut și până acum »unele și altele« pentru stavilirea alcoolizmului, a făgăduit că prin învățători va combate acest rău în școli. De măsuri temeinice n'a îndrăznit însă nici el să vorbească; ar fi supărat atunci pe ovrei. A zis numai că »poate« ar fi bine ca îmbăntarea copiilor să fie decretată prin lege drept păcat și pedepsită... Numai atâta ar ști să facă Apponyi pe calea legii? Ori crede că răul se va lecui numai prin mișcarea socială a doamnelor din Budapesta, în fruntea cărora stă chiar soția sa? Dar atâta e o picătură de apă într'o mare!

După ce am cetit vorbirea măiastră a prietenului Goldiș ne-am zis: Ce păcat că un asemenea om nu este în poziție de-a intrupă gândurile bune și frumoase ce are!

Pentru a rușina însă întreg guvernul, dovindu-l că nu numai nu știe, dar nici nu vrea să facă ceace ar trebui pentru scăparea popoarelor de acest flagel, Vasile Goldiș și tovarășii săi din clubul naționaliștilor ar trebui să întocmească un proiect de lege în această privință, pe care să-l înainteze dietei. Desigur, cohorta kossuthistă aleșii cărciumarilor, nici la discuție nu o să-l lase. Ar rămâne însă pentru vecie dovedit, că atunci când alcoolizmul a luat în țară dimensiuni îngrozitoare, un deputat român

a fost cel ce a pus degetul pe rană și deputații naționalităților au venit cu o serie întreagă de propuneri proprii a scăpa țara de primejdie; partidele ungurești însă, conduse de magnații cari fiecare își are ovreiuul său (ovreiuul care-i face alegerile în sat, ovreiuul care-i cumpără ori vinde rodul câmpului, ovreiuul care-i procură bani cu împrumut, ovreiuul care-i ia în arendă moșia și la urmă i-o cumpără de tot ori i-o vinde!) n'au avut nici tragerea de inimă nici curajul să facă o lege, ca în România, care să scape țara de prăpastia spre care o duce alcoolizmul...

Ovrii pot fi veseli: ei sunt mai tari decât toate partidele din țara asta.

A nimerit-o! Vorbind despre eventualitatea unui război în Balcani, »Függetlenség« (de la 5 c.) scrie:

»Unde poporul este cuprins de dorul luptei, pentru că deia învingere depinde viitorul, acolo după ce s'a descărcat prima lovitură de tun, poporul e străbătut de fiorul bucuriei. La noi însă, unde fiecare om e preocupat de propria mișerie și nici nu știe pe bună cale încotro este Belgradul, unde deia un război nu ne putem aștepta la un bine nici cât e negrul subț unghie, prima descărcătură de tun poate să aducă încurcături grozave.

»O să se pună în mișcare provinciile locuite de naționalități, vărsări de sânge se vor ivi pe urma urei naționale, litoralul maritim locuit de slavii se va aprinde...«

Iar ca toate acestea să nu se întâmple, șef-redactorul numitului ziar propune în consiliul municipal adresă de felicitare lui Andrassy pentru că vine cu proiectul reformei electorale, proiect care indignează și revoltă orice simț omnesc în — naționalități?

Unde-i logica?

O arestare senzațională. Incep zilele de teroare și pentru — sârbi, și încă pentru cei radicali, »aliați« ai guvernului.

O știre scurtă ne va lămurii în privința asta.

Sâmbătă, în urma ordinului dat de tribunalul din Timișoara, judele de instrucție Nauer György din Panciova a arestat pe

medicul Vladimir Alexici pentru că ar fi comis crima pedepsită de §-ul 149 din codul penal, adică ar fi îndemnat la trădare... La o nuntă, unde erau de față »mulți rezerviști« (așa scriu ziarele ungurești) într'o dicție numitul medic ar fi îndemnat pe că de față să scuture jugul ungureșc și să grăbească în ajutorul fraților lor sârbi atacați și să verse sângele lor pentru solidaritatea sârbească.

Alexici el însuș este medic militar honvuzesc (în rezervă, se înțelege) și a cerut eliberarea sa, depunând o cauție de 20.000 coroane. Tribunalul din Timișoara ca secție de punere sub acuză, nu s'a pronunțat încă.

Situația parlamentară în Austria.

— Dela corespondentul nostru special. —

Sesiunea de iarnă a parlamentului austriac s'a deschis sub auspicii triste.

Politicianii și nepoliticianii, patrioții și nepatrioții stau sub impresia tristă a evenimentelor regretabile din vara trecută și a ciocnirilor sângeroase din Praga, cari au luat în timpul din urmă un caracter revoluționar și-au conținut abia când, sunetul de fanfare anunțau sosirea călăului. Se crede, că sub astfel de împrejurări parlamentul se va aduna numai să-și rotească și însuși sentința de moarte. Se așteaptă, că patimile, cari au agitat popoarele vara aceasta vor izbucni cu aceeași vehemență în parlament și că locul lui II va ocupa argusitul regim al § ului 14.

Insă n'a fost așa. S'au întâmplat surprinderi, la cari nu s'a gândit nimeni. Lasa, că germanii și cehii moderați au lăsat la o parte ura lor de rasă spre a conlucra la formarea cabinetului parlamentar și la marile reforme sociale, dară chiar acele partide, între cari nu-și poate închipui nici cel mai optimist parlamentar o apropiere, creștinii sociali și socialdemocrații au nitat și ei de lupta lor vehementă pentru obținerea puterii, și au salvat cinstea parlamentului, dându-și mâna de împăcare pentru moment, ca să susție principiul autonomiei și legislației poporului.

— »Măi, voi nu știți mânca... Asta-i spanac... Șnitel și șnitel și din șnitel nu mă mai scoateți.«
Ober-ul așteaptă să-i prindă comanda din gară. Un piccolo s'a apropiat și vrea să ne servească cu beuturi.

— »Da e groaznic, frate, e groaznic... Astea-s mâncări?... Ai?«

Ober-ul își face de lucru la masă, dând solnița la o parte.

— »Mai inte, vericule, mai inte«, îl rog eu. »Oamenii așteaptă. Ce să-i faci? Dacă nu-s alte mâncări...«

— »Cum, nu-s alte mâncări?! Dar e prostie că ai o astfel de listă de bucate...«

Ober-ul se apieacă să primească porunca.

— »N'aveți ceva mai bun?«...

— »Mai bun?...«

— »Da, domnule, mai bun« se răstește »vericul« încât încep să tușesc discret.

— »...Leider nicht.«

— »Ce Leider nicht? Cum Leider nicht? Ei, să-mi aduci deosamdată o supă. M'ai auzit? O supă... de... de... ciorbă de burtă voiam să zic...« și vericul rîde adresându-se spre mine, »da idiotii aștia nu se pricep.«

— »Haidă mai repede, că se grăbesc oamenii.«

— »Asta-i vorbă! Auzi acolo... Ei, adu mi o supă cu bulion.«

Ober-ul aleargă eliberat de tortură.

Se apropie micul pisolo. Îl taie nădușelile de pe acum, căci prevestește furtuna.

— »Ce poftiti? Vin... bere...«

— »Da ce aveți voi pe aici?«

— »Pilsner, Münch'ner, Spaten, Tucher...«

— »Stai, stai omul lui Dumnezeu. Ai o țuică?«

Băiatul stă uluit.

— »O țuică neică!...«

.....

— »Nu mai face o față atât de idiotă! Hai, cară-te... Du-te, du-te... vino mai târziu...«

— »Trebuie să ști că ești la noi, dragă vericule și la noi nu se află...«

— »Ce nu se află?! Ce trebuie să știți?! A, o țuică cu măsline, știți colea, să-ți ungi buzele! Ce bine ți-ar prinde acușica!«

Vine al treilea chelner. Acesta aduce supă. Celalalt s'a dus la altă masă. Eu bag de seamă, dar tac, căci altfel ar fi gata hărmlăia.

— »Da nu vezi d-le că e rece supă?«

Neamțul se uită speriat la el și aleargă într'un suflet înapoi, cu supă cu tot.

Eu încerc să prind altă conversație.

— »...Și, dragă vericule, să faci bine să-mi povestești ce cunoștii intimi ai tu în București...«

— »Cunoștii? Vrei să zici cunoscuți? Da ca, o să leg eu cunoștință cu toți neghibii? Și femeile sunt — nu-i vorbă — proaste, dar cel puțin au ceva pe vino 'ncoace...«

Perspectivile unei descrieri amănunțite ale acestui pe »vino 'ncoace«, mi-le retează Ober-ul cel nou, cu bulionul lui.

La fiecare înghățitură urmă o nouă exclamație a vericului: »De necrezut... ridicoli... imbecili... obraznici...« Un profesor de românește i-ar fi dat nota cea mai mare pentru aceste epitețe ornate ascendente.

După ce a sfârșit cu supă s'au apropiat cei doi chelneri de el cu fețele serioase, par'că ar merge la ghilotină.

— »Ei, ce-i? ce-i? Nu mă lăsați nici să răsuflă?«

— »Ba da... îndrăznește micuțul.

— »Tu taci, mucosule, m'ai auzit?;«

Apoi, cătră ober:

— »Carta de bucate!«

Voiă să zică: planul de război! Chelnerul la înțeles, căci i-a întins-o cu aceeași precauțiune cu care întinzi culva planul de război.

— »N'aveți mușchi la grătar?«

— »Pare rău. Nu ste scris...«

— »Nu ste scris... Nu ste scris... Apoi neamțule, multe nu ste scris la tine...«

— »Ma rog...«

— »Ce ma rog? Tu să taci! M'ai auzit?«

Chelnerul se dă doi pași 'napoi, căci se poate întâmpla ca »vericul« să deranjeze la grațiosități plausibile.

— »Nici mușchi la grătar, nici cărnățel fără piele, nici patricieni, nici pârjoale, nici ciulama...«

Al naibii s'a schimbat vericul. Nu-i mai recunosc stomahiconul de loc!

— »Ți-a spus odată că nu-l. Ce mai vrei?« Intrerup eu potopul de bucate cari lipsesc.

— »Tacă-ți gura și ție.«

Mi-a trebuit?

— »Trebuie că n'ai foame!«

A, vericul!

— »Trebuie că... trebuie că... neamțule... trebuie că... nici să vorbești nu mai știți« și-și rotește ochii rîzând ca să mă taie 'n carne vie.

— »Fă-mi, domnule, ce-i vrea! Fă-mi o talpă de alea de ale voastre: Șnitel, cum îi ziceți. Dă să mi-o ardeți, că vă ard și eu!... Să nu miroasă că vă scot mirosul...«

Ba — și lucrul acesta trebuia înscris cu roșu în viața parlamentară — socialdemocrații au pășit în vederea scopului mai înalt tactica lor și votează pentru prima dată a bugetului.

Numai un grup mic de cehi radicali făceau încontinuu scandal și nu s'au lipsit nici de uzitate muzică de fluerături, strigăte și tobe. Restul partidului ceh privea apatic la clownii politici.

Și vorbirile lungi, amestecate cu verzi și uscate, germanilor radicali miroasă a obstrucție. De altfel dezbaterile iau cursul lor pașnic și obișnuit. Incercarea cehilor radicali, de-a zugruma parlamentul, cerând cetirea incurselor, a răposat o iscusit președintele camerei, Weisskirchner, punând cetirea la finea ședinței.

Astfel provizoriul bugetar se va sancționa probabil încă înainte de Crăciunul nemțesc și parlamentului îi va fi posibil să se ocupe în scurtă vreme cu marile reforme sociale.

Mișcarea națională în România.

Intrunirea studențească de Joi seara.

Joi orele 8 și jumăt. seara a avut loc în sala „Amiciția” intrunirea convocată de cercul naționalist studențesc „Avântul”.

Intrunirea, la care a asistat un mare număr de studenți — a fost prezidată de dl Perianu, care cel dintâiu ia cuvântul arătând menirea studenției în chestiunile mari ce privesc neamul nostru. Se ridică împotriva desinteresării noastre față de situația românilor de dincolo, desinteresare de care în primul rând, sunt vinovați intelectualii noștri. Spune că nu ne putem face folositori cauzei, nici prin protestări zadarnice, nici prin interveniri, — ci numai prin munca de luminare a maselor populare în ce privește interesele lor.

D. R. Portocală vorbește despre proiectul de reformă electorală al lui Andrássy și arată tendințele de maghiarizare, ce cuprind faimosul vot plural, care împarte cetățenii în trei categorii: Cu unul, două și trei voturi.

Verbește pe larg despre votul universal făgăduit de Kristoffly în 1906 și pune în evidență folosirea ce ar fi decurs din aceea reformă, singura rațională în stat, mai ales poliglot. Votul plural nu-i o reformă democratică, întrucât majoritatea politică a alegătorului nu se poate cota după criteriul instrucției, cel mai puțin serios.

Neroc că Ober-ul nu pricepea româneasca de dincolo. Dedea el cu socoteală că e ceva tare de tot, dar tot nu protestă, fiindcă nu pricepea. Totuși, mă întrebă politicos:

— „Was will der Herr? (Ce vrea dl?)

— „Ia auzi, secătură! Was will der Herr! Să înveți românește dle! Așa zău... și în timp ce se privesc ambele părți beligerante, Gheorghe, vericul, răcnește, de se uită toți la noi: „Unde-i stăpânul? Unde-i stăpânul? Ia auzi obrăznicie!”

Stăpânul vrea să se apropie, dar eu fac cu mâna un gest negativ și caut să potolesc pe vericul, care stă să-și iasă din balamale.

— „Măi, vericule, nu mai merge așa. Ce să-i faci? De ce nu ți-ai adus pastete de acasă? Dacă nu-i, nu-i și s'a isprăvit. Ne faci de rușne pe aici. Ulte, omul lui Dumnezeu, toți se uită la noi!”

— „Je m'en f...” zice vericul într'un ton înalt, rotind ochii provocător la conmeseni. Crede că o să-i sparie pe nemți cu franțuzeasca lui.

Abla l-am putut capacită să mănânce liniștit. Pe piccolo l-a mângâiat de vre-o zeceori cu epilete grațioase. Când nu era în apropiere: „Unde stai? Ce te faci? De ce n'aduci sifonul? Când eră prea aproape: „Imi numeri bucăturile, hai? Veri-ți de drum!”

D. Anghel arată rolul presei în societatea modernă și în această ordine de idei vorbește despre presa românească din Ardeal. Ungurii sunt conștienți de rolul cel mare ce-l are presa adevărată în viața unui popor și de aceea își deslănșue toată urgia împotriva gazetelor și a gazetarilor români. Temnițele maghiare sunt pline de apostolii condeiului, iar procurorii în șovinismul lor cer și amenzi cât de mari pentru a nimici fondurile ziarelor și a le grăbi încetarea apariției.

D. V. Tino vorbește de atitudinea celorlalte țări latine cari ne-au uitat de mult și par a înclina acum de partea dușmanilor noștri, — deși odată Franța lui Napoleon al III-lea și Sardinia — Italia de mai târziu — ne-au sputat să ne putem pune pe picioare.

D. Dicescu a trecut în revistă starea țărilor subjugate și a împrejurărilor în cari ne-au fost răpite și a arătat care trebuie să fie ținta politicii românești și idealul nostru național.

Președintele a mulțumit asistenței, adăugând că nu s'a întocmit o moțiune întrucât ea se află în inimile tuturor.

Intrunirea s'a terminat la orele 11.

Meeting în Turnu-Măgurele.

Duminică 7 Decembrie se va ține în Turnu-Măgurele un mare meeting naționalist.

Vor lua cuvântul mai multe persoane marcante din localitate, fără deosebire de culoare politică.

Italia și pacea europeană.

Răspunsul lui Tittoni.

Roma, 21 Noembrie.

Camera rela discuțiunea politicii externe. Ministrul Tittoni declară că discuțiunea parlamentară este necesară pentru ca reprezentatiunea națională să-și dea părerea prin votul ei, nu numai asupra trecutului, ci de a da asemenea o direcțiune sigură pentru viitor. Ministrul respinge acuzațiunea de a fi decisat în discursul său că nu dă importanță inviolabilității tratatelor; a omis de a declara formal că nu sunt admisibile schimbări în tratatele internaționale fără consimțământul tuturor părților contractante, deoarece a scos de prisos de a mai spune acest lucru fiind vorba de un principiu de drept comun. Austro-Ungaria preferind soluțiunile legale, cu consimțământul tuturor celor interesați, o soluțiune unilaterală a creat în Europa o situațiune dificilă și nesigură, care a turburat adânc mediul nostru politic. Cu toate acestea dnul Tittoni a recu-

noscut îndată oportunitatea unei conferințe aflându-se în această privință de acord cu dnul Iswolsky.

Privitor la afirmațiunea deputatului Barzila că Austria ar fi făgăduit cedarea Trentinului către Italia, atunci când ar procedea la anexarea Bosniei și că pretinsul art. 8 din tratatul Triplei alianțe ar asigura o compensațiune Italiei dacă Austria ar modifica în profitul ei statul quo din Orient, ministrul declară că nu s'a discutat nici odată cedarea Trentinului în negocierile pentru încheierea și prenoirea Triplei. Există chiar declarațiunile repetate, explicite și formale, contrarii ale guvernului austro-ungar. Cât despre tratatul Triplei alianțe argumentul este delicat de oarece nu l-se poate divulga cuprinderea fără consimțământul părților contractante. Insa asupra acestui punct a răspuns implicit dnul Barzila înainte de a se gândi cineva la anexarea Bosniei afirmând că, în afară de tratatul dela Berlin, înreșele noastre în Macedonia și în Albania erau garantate de către Tripla alianță.

Din această urmează că această garanție privea eventualitatea unor noi ocupațiuni și nu putea totuși să se refere la ocupațiunea Bosniei deja efectuată, și așa este în adevăr. Guvernul italian a susținut întotdeauna ca să nu se aducă schimbări statului quo în orient, principii naționalităților trebuind să prevaleze; a arătat întotdeauna cea mai sinceră simpatie micelor state balcanice. Insa neputând să desfacă o situațiune creată timp de 30 de ani în Bosnia și Herțegovina cu consimțământul tuturor, și al Italiei ministrul își exprimă simpatia sa către Serbia și Muntenegru, însă adaugă că Italia a trebuit să le spună ceea ce a spus Rusiei adică că noi suntem dispuși a desfășura în favoarea lor numai o acțiune diplomatică și prin urmare le-am sfătuit să nu se arunce cu ușurință în aventuri trebuind singure să susțină urmările. De altfel Serbia și Muntenegru trebuie să-și recunoască greșala. Toate statele balcanice, la loc de a fi unite, s'au combătut în supte fratricide, nedând ascultare consiliilor noastre desinteresate. Trebuie deci acum să procedeze la o operă de reconstituire pentru viitor.

Atunci când statele balcanice vor forma un mănunchiu compact, care să opue o rezistență validă oricărui atentat la integritatea lor, poftele vor încetă, orientul nu se va mai vedea amenințat și primejdia nu va mai fi continuă pentru pacea europeană. Printre statele balcanice ministrul pune și pe Turcia, care a dat lumii un exemplu admirabil de o profundă revoluțiune, săvârșită în mod pașnic. Italia a salutat cu simpatie noul regim. Noi avem mai mult decât ori care alții interesul de a vedea pe Turcia fericită.

Când l-a căzut odată șervetul de subsoară l-s'a răslit: „Așa, așa, și mai pe urmă îmi ștergi păharul și farfuriile cu șta, trângafă. Bietul piccolo. Tăia o față de așa fi căpătat de sigur premiul prim la „salonul amonistilor” de l-aș fi trimis fotografia.

Mă rugam lui D-zen să isprăvească talpa cât mai târziu, ca să-și uite conversația cu chelnerii.

Intr'aceea înă mi descria cu o delicatete ne-șpusă toate amănuntele culinare ale României. Dacă a folosit „Țara românească” vericului cu ceva, i-a folosit la gastronomie.

— „Aaa, dragă! Să vezi tu: niște iore negre, și l'colea... și un ciocan de țică... și câteva masline... și mai apoi o supă de perișoare... și joacă cu mâna neurel, (un gest care nu se află la noi, să umbi cât vei umbli). „Și un „pâtè de foie gras” și un bulc de pâine albă, ca la noi, și o maioneză de pește... și o ciulamă...”

S'a dus, gândesc eu, iară a început paosteas. O să se revolte tot mai mult și mai mult, de mi ia la trei parale pe toți chelnerii din restaurant. Anzeam par'că șgomotul lavinei, care se apropie cu iuteală vertiginosă.

Ce să mă fac?

— „Țai!”

— „Ce țai, dle? Stai, că n'am isprăvit!”

Mă uit la ceas și fac o față șperiată.

— „Mmm! Am să pierd oara. Nu se mai poate. Am de vorbit cu Sofița”.

— „Cum? Sofița? Cum? Cine-i Sofița?...”

— „N'o cunoști? Ba bine că nu... Eră în internat când ai plecat...”

— „Stai d-le... o cunoșc, păcatele mele, o cunoșc...”

— „Vii?”

— „Mai e vorbă, mai e vorbă?”

Țalul vine. Oberul vine. Ficolo vine. Stau toți trei înșiruiți, ca la cătane. Vericul se răstește la ei: „A fost mizerabil! Să o spuneti stăpânului vostru!”

Când să ieșim îmi întorc ochii. Se bucurau bieții oameni că au scăpat de vericul.

Eu îl țineam de braț.

— „Unde-i?”

— „Stai, omule, stai puțin...”

Decembrie 1908.

H A Z.

Un client protestează la birt că șervetul e murdar.

Birtașul către alți clienți: „Anzi mofinosul! O sotă de înși s'au șters până acum cu el, și nici unul n'a mai zis nimic!”

Excelent mijloc exterior.

Podagră,

reumatism, junghiuri, dureri de spate și de mijloc, amor țeli, dureri nervoase de cap și orice boale și dureri reumatice sau de podagră se vindecă în modul sigur prin excelentul

„EZEREUM” BĂLINT GÉZA
farmacia „Orangyal”
EGER, (com. Heves) Káptalan utca.

Prețul unui flacon original cu modul de întrebuițare e 2 cor. Pentru 12 cor. trimise anticipativ trimite 6 flacoane franco.

Se comandă dela singurul lui preparator

Numai pentru întrebuițare exterioră

și puternică. Acțiunea noastră de pace și de progres, pe lângă statele balcanice concordă cu a celorlalte Puteri, mai ales cu a Rusiei. Ministrul s'a silit de a face mai intime raporturile cu Rusia; apropierea dintre Italia și Rusia este azi un fapt îndeplinit și nu va fi fără urmări însemnate în viitor.

Ministrul anunță că s'a pus de acord cu puterile cele mai direct interesate, pentru a asigura deăvârșirea repede a căilor ferate Dunăre-Adriatică, dela care Serbia și Muntenegru își așteaptă independența lor economică. Negocierile urmează în mod foarte activ pentruca să nu rămâie în Orient situațiuni hibride și primejdioase și pentruca toate chestiunile să fie regulate în mod definitiv; ne-am pus silința de a aduce un acord între Bulgaria și Turcia și între Grecia și Turcia, cărora li dorim a manifesta cele mai mari atențiuni. Noi dăm o mare însemnătate raporturilor noastre cu Turcia. Ministrul constată cu plăcere că noul regim a împrăștiat orice neînțelegeri și orice bănuială dintre Turcia și Italia.

Vorbind despre compensațiunile cari ar fi posibile în urma anexiunii, ministrul demonstrează însemnătatea pentru Italia a supresiunii art. 26 și a modificării articolului 29.

Di Tittoni se întrebă dacă evenimentele trebuie să schimbe atitudinea Italiei către statele aliate și către națiunile amice, crede că trebuie să perseverăm în politica de alianță și de amicitie urmată până acum, de-oarece aceasta este singura care corespunde cu interesele noastre, ca Italia să-și poată face o alianță cu Germania și cu Austria-Ungaria, cărora li rămâne credincioși, nu trebuie să fie un obstacol amicitiei tradiționale cu Italia, celei reînnoite cu Franța și acum de curând înțelegerii cu Rusia.

Ministerul constată că pe când în străinătate noi suntem priviți cu simpatie, ca un element prețios pentru pace și echilibru, în Italia câteva spirite neliniștite și nerăbdătoare ne somează de a alege între alianțe și amicitii. Acestor somațiuni ministrul le opune un refuz categoric.

Politica externă a guvernului este singură care convine Italiei să o facă. Ministrul relevază legătura dintre politica externă și cheltuielile militare și declară că nu e îndoios că trebuie să se îngrijască de armamente, însă adaugă că ministrul care fără de motive prea grave peremptorii ar conduce țara la o jenă, care nu e necesară ar comite un delict de lèse-patrie și de lèse-omenire. Cine în adevăr dorește o politică de pace, trebuie să aprobe politica guvernului, (aplauze prelungite).

În urmă primul ministru Giolitti apără pe larg politica guvernului. Camera aprobă prin apel nominal, cu 297 de voturi contra 140, motiunea propusă de dl Fusinato aprobând politica externă a guvernului.

Din România.

Parlamentare. Camera a ales în comisiunea de răspuns la mesaj, pe dnii T. Frumușeanu, Al. Radovici, Em. Culoglu, I. Poenaru Bordea, C. Sterea, Victor Antonescu și Gh. Assan.

Comisiunea s'a întrunit azi la orele 3 p. m. în localul senatului pentru a se constitui și a-și începe lucrările.

În ședința de ieri a Camerei au fost declarate vacante 4 scaune de deputați: trei la col. II de Ilfov, ocupate de domnii Pompiliu Eliade, N. Coculescu și regretatul Dr. G. Radovici, iar al patrulea la col. III. de Romanași, care a fost ocupat de reposatul C. Poroineanu.

În comisia de indigenate a Camerei au fost aleși dnii N. Romanescu, A. Culoglu, C. Alimăneșteanu, I. Berindei, D. Cerkez, I. G. Sassu și I. Banu.

Serbarea zilei de 24 Ianuarie. La 24 Ian. împlinindu-se 50 de ani, dela Unirea Principatelor, această zi va fi serbată în Capitală într'un mod deosebit. Pentru stabilirea programului serbării, ce se va da în acea zi, în sala Teatrului Național, toți directorii și directoarele școlilor secundare din Capitală, au fost convocați ieri după amiază la orele 4, la liceul Sf. Sava. La această consfătuire, au luat parte și dnii D. A. Teodoru, secretar general al ministerului instrucțiunii; s'a hotărât între altele ca dl profesor C. Banu să fie o conferință ocazională, după care

se va recita o odă, scrisă anume de cunoscutul nostru poet, dl Gh. Coșbuc. Se va juca o piesă într'un act, iar la urmă vor fi mai multe producțiuni muzicale și de gimnastică executate de elevii și elevele școlilor secundare. Programul va fi întocmit definitiv peste câteva zile când directorii și directoarele vor fi din nou convocați pentru a fi puși în curent cu dispozițiunile luate. Consfătuirea a durat până la orele 6 jum.

Corpurile legiuitoare. Ședința dela 22 Noembrie 1908 a Camerei. Ședința se deschide la orele 2 și 20 sub prezidenția dlui M. Pherhyde președinte.

Se continuă alegerea comisiunilor.

În comisiunea de indigenate sunt aleși d-nii: N. Romanescu (98 v.), Al. Culoglu (98 v.), C. Alimăneșteanu (91), I. Berindei (98), D. Chercez (101), I. G. Sassu (92), și I. Banu (56).

Az votat 106 d-ni deputați.

Sunt aleși delegați ai camerei în consiliul de administrație al casei de depuneri dnii C. Cornescu, G. Draga și Aih. Gheorghiu.

Di președinte declară vacant un loc la col. II. de Ilfov rămas vacant prin încetarea din viață a d-ului I. Radovici. D-se face elogiu caracterului și al regretatului doctor. Ialma lui caldă îmbrățișă toate suferințele desmoștenitorilor, iar înălțimea convingerilor sale desemnau ca un viitor șef al generației tinere.

În timpul războaielor țărănești, deși știa că-și expune viața, și-a pus zelul și munca la dispoziția guvernului țării.

Ca prefect de Vaslui a dat dovadă de mult tact și abnegație. Răul l-a doborât, dar a lăsat în urma lui o pildă înălțătoare. Cu durerea în suflet zicem: vesnică-i fie amintirea!

D. V. I. Sassu propune ca bustul regretatului să fie așezat în incinta camerei. (Aplauze)

Di președintele roagă pe dl Sassu să facă propunerea în scris.

Apoi declară vacant col. III de Romanași, rămas vacant prin încetarea din viață a d-ului C. Poroineanu, care și a consacrat toată viața partidului liberal. Exprimă durerea camerei pentru pierderea suferită.

D. I. C. Brătianu, ministru de interne, în numele guvernului, se unește cu regretete exprimate așa de bine de dl președinte: am pierdut doi colegi: unul ne reamintea vremurile glorioase ale trecutului, iar celalalt speranțele viitorului. Când vedeam pe Poroineanu, ne aminteam de actele trecutului la cari luase parte.

Ca doctorul Radovici, am pierdut o podoabă a generației de azi: inimă caldă, cultură vastă și mai presus de toate un caracter. Avea toate însușirile omului de stat, și a căzut victimă patriotismului său luminat, dând o admirabilă pildă de abnegație.

În privința declarării celorlalte vacanțe, dl C. I. Stoicescu se așteaptă să fie declarate vacante și alte colegii.

Di președinte dă citire art. 42 din constituție, relativ la incompatibilitatea dintre mandatul de deputat și funcțiunile salariate de stat, și decretelor relative la numirea d-lor Pompiliu Eliad, directorul general al teatrelor și N. Coculescu, directorul observatorului astronomic.

D-se declară vacante aceste două scaune la col. 2 de Ilfov.

Di Dr. C. Angelescu crede că d-nul președinte declarând vacante aceste două scaune, a interpretat greșit legea.

Însinute de toate după legea teatrelor, directorul nu primește leafă, ci diurnă. Nici un director al teatrelor n'a fost considerat ca funcționar, d-nii Gr. Gr. Cantacuzino, P. Grădișteanu și St. Sihleanu au fost deputați și senatori. În special dl Sihleanu a fost numit director la teatru două luni după alegerea sa. Dacă e vorba să considerăm diurna drept leafă, atunci să declarăm și colegiile d-lor d-ri Rămniceanu și Stoicescu, membrii în consiliul sanitar superior, cari primise diurnă.

Di C. I. Stoicescu: d-rul Stoicescu nu-i membru în consiliul sanitar.

Di Dr. Angelescu: Și dl Ștefan Ioan este membru în consiliul permanent al instrucției, plătit cu diurnă. Dar în sfârșit, dacă asupra cazului dlui Eliade se mai poate susține o discuție, în cazul d-ului Coculescu nici discuție nu mai încap, căci postul de director al observatorului astronomic nu e o funcțiune nouă, ci e numai un la-

borator experimental al catedrei sale dela universitate.

De altfel chiar acum 5 ani, dl președinte ni declarat vacant locul d-lui I. Banu, numit profesor universitar. Cere să se consulte adunarea asupra declarării vacanțelor.

Di Nestor Cincu: Cere să se discute și declararea col. 2 de Iași

Di președinte: Nu e vorba acum despre acesta. D-nul președinte spune că n'a urmat decât conștiința d-sale declarând vacante cele două scaune. Spune că n'a fost în desacord cu dl B. Missir, căci întâiaoară dl Eliad n'a fost numit decât provizor, fără decret. De altfel, eu sunt justiabil de adunare. Părerea dlui Dr. Angelescu este susținută de Adunare?

Voci: nu, nu.

Di președinte: Atunci mențin declararea vacanței celor două colegii.

Se naște o discuție privitoare la poliția dlui G. Panu, numit censor la Banca națională.

Di Em. Costinescu, ministru de finanțe, spune că legea electorală nu prevede incompatibilitate între această funcțiune și mandatul de deputat. Numai statutele Băncii o prevăd.

Di Titu Frumușeanu: Noi nu suntem aici ca să aplicăm statutele Băncii. Deci nu putem declara vacanța.

Discuția se închide.

Di Gruescu cere să se facă o anchetă asupra unor greșeli făcute de funcționarii serviciului fiscal român cu prilejul călătoriei Principelui moștenitor al Serbiei, cari sunt o atingere pentru prestigiul acestei instituțiuni de stat.

Se procedează la tragerea la sorți a secțiunilor Camerei.

Ședința se ridică la orele 4 și 20, anunțându-se cea viitoare pentru Joi viitoare, tot în localul Senatului.

Românii bucovineni și jubileul împăratului Francisc Iosif.

Cu ocazia jubileului de 60 de ani al împăratului Francisc Iosif, „România“ din Cernăuți publică un frumos articol, în care arată ce s'a făcut pentru neamul românesc de sub sceptrul hasbargic în timpul celor 60 de ani din urmă.

Iată ce scrie confratele bucovinean:

Pentru tot ce ni-s'a dat noi mulțumim cu inimă sinceră. Am fost și suntem poporul cel mai credincios. Și aceasta am dovedit-o nu numai a vorbe ci și cu propriul nostru sânge.

Când la 1848 usgurimea s'a răsculat în contra împăratului, românii au fost cei dintâi cari au sărit în mijlocul primejdiei, și mult sânge românesc a curs atunci pentru țară și împărat.

În 1859 contra Italiei, iar în 1886 contra Prusiei de asemenea multe vieți române au fost sacrificate pentru țară și împărat, iar în anul 1877 când cu ocuparea Bosniei cine nu știe, că principala greutate a lucrului a fost pusă pe umerii regimentului 41 din Cernăuț, care e recrutat numai din români bucovineni? Câte vieți ale fraților noștri n'au fost vărsate în șanțurile de sânge din pietroasele regiuni ale acelei țări, ca acumă în anul jubilar, a fost atașată definiții glorioasă imperiu?

Noi toate le-am făcut și le facem bucurie pentru împăratul nostru, și în schimb nu cerem decât să fim tratați așa după cum merităm, ceea ce adese — cu durere trebuie să o spunem — nu se întâmplă, căci via în țară slujbași, care desconsideră toate dorințele acestui popor blajin și extrem de modest, ba adese ne bruschează în mod revoltător, cum s'a întâmplat acumă 10 ani.

Nu e intenția noastră să desgrupăm din simțirul uitării clipele trecute de durere chiar acum în ziua sărbătorii sărbătorilor, însă am dori să-și însemne toți slujbașii împărătești, cărora le este încredințată administrarea acestei țări, că românii pricepe a răbdă ca nimeni altul, dar nici nu poate uită ată de lesne loviturile ce i-se aplică.

Noi românii bucovineni am fi bucuroși să ne putem număra între cele mai mulțumite popoare și cine știe de n'am fi avut această fericire, dacă n'am fi urmat neșfârșite bunătăți a inimii noastre, primind în sânul nostru pe atâția dușmani în moarte, cari ne-au robit economic și în parte și politic. Ajunși însă odată în această robie mai mult din propria noastră vină, sperăm d-

lot prin propriile noastre puteri ne vom și elibera, întărind legăturile dintre noi și punându-ne serios pe muncă.

Transportându-ne cu gândirea la frații noștri din Ungaria însă, cari prin noul proiect de lege electorală sunt mânâși în brațele disperării, nu ne putem îndesjuna miră de unde vine, că tocmai acele bande de rebeli, cari în anul 1848 zguduiau furioase toate temelile tronului împărătesc, sunt îngăduite a atenți la viața celui mai

credincios popor, care prin râuri de sânge și-a manifestat de repetiteori loialitatea-i necondiționată. Ce eră la 1848 și ce e astăzi după 60 ani! Prin cari crime au meritat românii din Ungaria octroarea celui mai mișelesc sistem de exterminare? Acei ce la 1848 au vărsat râuri de sânge pentru tron și împărat și sunt gata și astăzi a intra în foc pentru patrie și împăratul lor, nu merită să fie lăsați pradă sălbătăciei rebelilor, fie aceasta cât de cutezătoare.

73.000 oameni trupa cu schimbul.

Transformarea făcută armatei prin legi'e votate în cursul anului curent nu pot modifica fundamenta' numărul oamenilor de trupă.

Această forță care constituie garanția statului nostru merită o luare aminte deosebită.

Vom urmări cheltuieli'e făcute cu armata pentru anii 1865—1908 și le vom pune față în față cu desvoltarea generală a cheltuielilor statului. Vom vedea că n'au fost cele mai favorizate.

Armata română.

Armata română dela 1865 și până la 1907 a variat crescând numărul său continuu.

La 1865 numără:

1236 ofițeri.

17.053 oameni de trupă permanentă.

24.548 oameni de trupă cu schimbul, și în 1907 aveă:

3600 ofițeri (cel puțin)

71.000 oameni de trupă permanentă.

73.000 oameni de trupă cu schimbul.

Aceste sunt efective budgetare cari în realitate pot suferi mici modificări.

Să dau aci mai jos un tablou referitor la 5 ani anterioari lui 1880; iar dela 1881 efectivele vor fi date an cu an până în 1907.

Pentru anii dinainte de 1880 datele sunt luate din comptul tezaurului pe 1886-87, iar pentru perioada 1881-82—1906-907 din raportul asupra budgetului războiului pe 1906-1907.

Acestea știute să alcătuim efectivele de pace ale armatei române:

Tabloul de efectivele armatei române.

Anii	Ofițeri No.	Trupa permanentă No. oameni	Trupa cu schimbul No. oameni
1865	1236	17.953	24.548
1869	1645	21.318	33.198
1873	1616	17.646	42.184
1876	1658	18.561	46.394
1879	1858	16.113	40.520

Grupe de 5 ani	Ofițeri No.	Trupa cu schimbul No. oameni	Trupa permanentă No. oameni	Totalul trupei No. oameni
1881/85	2.274	26.133	76.182	102.315
1886/90	2.700	33.251	79.536	112.787
1891/95	2.992	42.528	71.039	113.567
1896/900	3.402	54.616	69.498	124.114
1901/906	3.405	59.496	72.100	131.596

Exam'nând coloana referitoare la ofițeri, vedem că numărul lor crește în curs de 44 de ani dela 1200 până, la 3600, deci corpul ofițeresc s'a întreit.

În preziua războiului 1877—78 numărul ofițerilor eră 1600, adică, cu 400 mai mulți ca în 1865. Imediat după război corpul ofițeresc se sporește și în 1879 avem mai mulți ca în 1876.

Cu începere dela 1881 creșterea este continuă din an în an cu excepție numai pentru trei exerciții budgetare 1877, 1900 și 1901, când avem scăderi.

În primul caz neînsemnată, numai cu 28 ofițeri în minus și în celelalte două cazuri, o scădere de 68 și apoi 145 ofițeri.

Făcând însă grupe de 5 ani după cum se vede în al doilea tablou, găsim că avem o creștere continuă din grupă în grupă.

Pentru exercițiile 1907—1908 și 1908—1909 putem socoti numărul ofițerilor mai mult ca 3600. Să trecem acum la trupă.

Până la 1908 armata noastră se compunea din trupa permanentă și trupa cu schimbul.

În preziua războiului din 1877—1878 armata numără:

18.000 trupa permanentă
46.000 trupa cu schimbul
64.000 totalul trupei.

Din acest număr de 64 mii oameni se compunea armata de pace din 1876.

După războiu trupa permanentă numără numai 16 mii oameni, dar la 1881 este ridicată la 24 mii.

Cu începere dela 1881 trupa permanentă este încontinuu creștere în toate exercițiile budgetare următoare până la 1908, exceptându-se numai un

1881/82	2096	24.042	70.273
1882/83	2129	24.340	70.558
1883/84	2341	25.718	76.853
1884/85	2408	27.589	81.600
1885/86	2398	28.979	81.600
1886/87	2461	29.027	82.898
1887/88	2662	29.719	86.541
1888/89	2737	32.764	85.804
1889/90	2787	37.169	71.216
1890/91	1855	37.579	71.221
1891/92	2937	40.914	71.194
1892/93	2961	41.444	71.217
1893/94	2985	42.185	71.250
1894/95	3024	43.851	71.268
1895/96	3054	44.248	70.270
1896/97	3297	43.318	70.270
1897/98	3269	54.445	70.270
1898/99	3430	57.004	68.425
1899/900	3542	57.401	58.525
1900/901	3474	56.911	70.000
1901/902	3329	57.380	71.500
1902/903	3377	57.529	71.500
1903/904	3389	57.747	71.500
1904/905	3459	61.743	73.000
1905/906	3474	63.094	43.000
1906/907	3555	64.277	73.000
1907/908	3600	71.000	73.000
1908/909		84.000	

Să dăm aci mai jos media anuală obținută din combinarea a grupe de 5 ani:

Anii	Trupa cu schimbul No. oameni	Trupa permanentă No. oameni	Totalul trupei No. oameni
1881-85	26.133	76.182	102.315
1886-90	33.251	79.536	112.787
1891-95	42.528	71.039	113.567
1896-900	54.616	69.498	124.114
1901-906	59.496	72.100	131.596

singur an. În adevăr în 1900 s'a scăzut la trupa permanentă 500 oameni.

Trupa cu schimbul a luat o desvoltare simțitoare între 1865 și 1876, trecând dela 24 mii la 46 mii, deci s'a îndoit. În preziua războiului trupa cu schimbul reprezintă 71 la sută din totalul armatei române.

După războiu lucrul s'a schimbat. Cu începere dela 1881 trupa cu schimbul a variat între 70 și 80 mii oameni în timp ce armata permanentă creștea continuu.

Prin organizarea armatei din anul curent trupa cu schimbul pentru infanterie a fost suprimată și înlocuită cu armată permanentă.

Urmărind totalul trupeii găsim că a crescut continuu dela 1881 până la 1907—1908, cu excepție de un singur an. În adevăr la 1889 totalul trupeii a scăzut dela 118 mii oameni la 108 mii.

Considerând media anuală a totalului armatei pe grupe de 5 ani avem:

Anii	Totalul armatei trupa permanentă și cu schimbul media anuală No. oameni
1881-85	102 mii
1886-90	113 mii
1891-95	113 mii
1896-900	124 mii
1901-905	131 mii
1906-907	137 mii
1907-908	144 mii

Rezultă că pentru 1907—1908 efectivul de pace al armatei române a fost:

3600 ofițeri (cel puțin).
71.000 oameni trupa permanentă.

Agatha Bârsescu-Radovici.

Subt acest titlu »Gazeta Transilvaniei« scrie:

Brașovenii au avut norocul deosebit, de a fi văzut pe o mare artistă jucând românește. Poate numai câțiva din bătrânii brașoveni au putut cândva admira pe unul ori alt artist din România în timpurile, când ei puteau trece la noi fără a face rugări în nemțește ori ungurește.

Și cu toate rugărilor acestea nici d-na Agatha Bârsescu Radovici n'a putut aduce o trupă întregă măcar de 5—6 persoane. A jucat deci singură. A jucat rolul său întreg din Medea de Legouvé, din Phedra lui Racine scenele cele mai de efect și din Sappho a lui Grillparzer asemeni. Toate în românește. Și dacă ne gândim, că aceeași artistă a jucat în mai multe rânduri în Brașov, dar totdeauna nemțește, atunci înțelegem cum jocul ei din zilele acestea înseamnă încă un triumf al artei românești, și încă un pas înainte în cultura noastră.

Pentru ca publicul să poată urmări desvoltarea acțiunii, câte un profesor a cetit mai înainte un rezumat al dramelor. Așa încât cunoscând situațiunea aveai iluzia aproape deplină a unui ensemble de scenă. Artistă a fost desăvârșită ca joc și mimică. Ea poate încreștă la răbojul faptelor sale și acest nou mijloc, de a ne face nouă Ardelenilor posibil a cunoaște și pe artiștii mari ai României, noi, cari trebuie să ne mulțămim a vedea în atâtea rânduri numai diletanți. În felul acesta ar fi de dorit să se rătăcească și alți artiști de ai teatrului național și pela noi, de pildă dnul Licu.

E adevărat, că în a doua seară nu mai eră atâta public ca în seara cea dintâi. Dar aceasta vrea să zică numai atât, că jumătate din publicul care merge la teatru, merge de dragul acelei învâlmășei ori încurcături de acțiuni și fapte, din cari se compune acțiunea dramatică, și că numai cealaltă jumătate merge și pentru ca să admire, să observe, ori să critice jocul dramatic. Deci și publicul mai bun ardelean (și desigur și cel din România) are încă lipsă de muntă școală până să ajungă acolo, ca să se mulțimească și atunci cu jocul unui artist.

Noi dorim artistei, să albe în toate orașele românești, pe cari le va colindă, succesul mare, ce l-a avut la Brașov.

Elevii gimnazului român, entuziasmați și recunoscători al muncii de 25 de ani al acestei mari artiste române, i-au dat o coroană de lauri. O dovadă mulțămitoare pentru toată lumea, a a generației care crește acum în respectul și admirațiunea aceluia, cari print-o amară muncă și luptă au ajuns în vârful cîrmului de viață, pe care-i suiră.

Dr. Alexandru Bogdan.

Criza orientală.

Entente-ul italo-rus.

În cercurile diplomatice din Viena se crede că entente-ul dintre Rusia și Italia s'a încheiat cu scopul de a stavili înaintarea Austro-Ungaria în Balcani. Se crede că e vorba de o alianță defenzivă.

Turcii și Austria.

Ahmed Riza Bei, care va ocupa portofoliul ministerului de externe, a făcut unui jurnalist din Paris următoarele declarațiuni: Noi am început boicotarea mărfurilor austriace și mișcarea aceasta o vom continua. Austria a sfidat dreptul internațional prin anexarea celor două provincii ale noastre. Aceasta a făcut-o numai ca să împiedece și

să discrediteze pe tinerii turci Dar nu ne temem acum de amenințările ei, pe cari le respingem cu dispreț.

Svonurile de război.

Ziarul oficial al ministrului de externe publică următorul comunicat:

Văzându-se svonurile de mobilizări și altele răspândite prin presa străină, se constată că în luna trecută administrațiunea războiului a primit autorizarea imperială de a chema sub arme conform legii din 1888, o parte din rezerviști necesară pentru sporirea devenită urgentă pentru menținerea stării de pace, și trupele au fost deslocate în Bosnia, Herțegovina și Dalmația de sud. Administrațiunea războiului simțindu-se să menajeze interesele vitale ale populațiunii, a decis de curând să cheme în acest scop numai pe oamenii acestor categorii aflători deja în serviciul activ și pe nici un rezervist cu situațiune civilă. Motivele sporirii în timp de pace sunt îndejuns de cunoscute: dificultatea serviciului, siguranța mai ales iarna pe frontierele noastre de sud-est, cece a făcut să fie indispensabilă această sporire. Inșă deoarece s'a decis a se reține numai o parte din rezerviști și aceasta țifără nefiind suficientă pentru a se obține o deplină sporire, va fi încă loc de o întărire cu câteva batalioane și baterii de munte în acelaș timp cu transporturile rezerviștilor cari merg la sud-est și cu transporturile recruților instruiți în interiorul monarhiei. Cu aceasta toate măsurile militare vor fi probabil sfârșite pentru a garanta siguranța în țările anexate. Din cele mai de sus rezultă că nu este absolut chestiune de mobilizare. Pentru acesta ar fi necesară convocarea rezerviștilor, pe când acum nici un rezervist nu este chemat sub arme. Tot astfel știrile răspândite în străinătate că Austro-Ungaria trimite corpuri de armată la frontieră sunt chiar prin această demințite.

NOUTĂȚI.

ARAD, 7 Decembrie n. 1908.

— **Sechestrarea depeșilor ori hiperdina- sticismul habsburgic în România.** Corespon- denții ai ziarelor din București au trimis zilele acestea din Arad depeșe, cari spre mai mare surprindere au fost sechestrate. Veți crede desigur că la Predeal, că este vorba de vre-o nouă șnoavă a guvernului unguresc. Ei nu, de astădată avem să ne plângem de o măsură a guvernului român. Telegramele au fost confiscate nu la noi ci în — București. Ne veți întreba, pentru ce? Ce te- legrame am putut noi trimite cari să provoace o astfel de măsură polițială extraordinară care nu se ia nicăiri decât doar pe vreme de războiu între state. Iată una dintre telegramele confiscate:

„Azi s'a ținut în Catedrala din Arad serviciu divin pentru jubileul împăratului. În afară de preoțime însă și de tinerimea școlară n'a partici- pat nimeni, societatea românească a absentat osten- tativ dela aceasta serbare“.

Telegrama aceasta mă rog a fost sechestrată în București. De ce? Ce eră în depeșă de mai sus? N'a găsit nimic în ea guvernul unguresc, ce putea afla guvernul românesc? Chestia ar fi într'adevăr mai mult decât ridicolă, dacă n'ar fi vorba și de un act arbitrar, care nu României, dar nici Ungariei nu i-ar face cinste.

— **Cărți ilustrate foarte dragușe au sosit și se află de vânzare la Librăria »Tribunei« în Arad.** Îndeosebi frumoase atât ca execuție tehnică cât și ca idee sunt bucățile cari reprezintă fami- lia princiară română în haine țărănești. Ceva pi- toresc e să-l vezi pe micul principe Nicolae în haine de cioban, ori pe fermecătoarea princesă torcând din furcă alături de fiucele ei Elisabeta și Maria.

Prețul lor este de 10, 16, 20 și 40 filleri.

— **Invățător sacrileg.** Ni se scrie: Un lucru aproape de necrezut s'a întâmplat în pașalcul lui Bozintân, în comuna Nădlac. Invățătorul Romul Tăucean, acest splon al inspectorului de școale, a smuls treicolorul românesc din pletele unei nevinovate fetițe cu numele Mărioara, fiica fruntașului țaran Vasile Oanea. Poporul e foarte iritat de aceasta fărădelege. Așa ni se răspunde jertfa adusă pentru școală. Un țaran din Nădlac.

— **Agata Bârescu în Arad.** Celebra noastră tragediană a sosit azi la Arad, unde va da două reprezentații, Miercuri și Joi seara. Amănunte în numărul nostru de mâine. Aviz publicului românesc.

— **Alegerile congresuale în Severin.** Alegerile ultime pentru congresul național bis. în Almașul Severinului s'au săvârșit cu un rezultat neașteptat și caracteristic pentru simțămintele naționale ale alegătorilor.

În cercul Bazovici este ales avocatul și direc- torul de bancă Novák Gyala, om cu avere fru- moasă, însă lipsit de spiritul de jertfă, contri- buind din al său numai neînsemnata taxă de membru ordinar la Astra noastră. Dragostea sa față de limba noastră o caracterizează faptul trist, atigmatizat și de »Tribuna«, că pe copertele cance- lării sale onoarea că această să fie anunțată și în limba noastră nu este luată în seamă, pe când limba maghiară și cea nerușească sunt respectate.

În cercul Frigor cunoscutul Dr. Sirbu, a căzut față de un simplu gheșetar Zaharie Miulescu din mica comună Pârvoava. Și la succesul domnului acesta modest în toată privința au contribuit pri- mari și codreși, cari unisono au lucrat din răs- pateri pentru omul lui — Bardia.

Ușor se poate constata ce vânt a domnit la aceasta alegere. Bardia, care bagăeamă în urma efectului articolelor sale din »Budapester Tagblatt« nu s'a cutezat a se apropia de Sibiu având scuma un tovarăș umil și prieteni pela mitro- polie, el — alesul cercului Caransebeș — va feri- ci (!) congresul viitor cu prezența sa.

— **Allanța între Anglia și Olanda.** »Pall- Mall-Gazette« din Londra publică știrea că între Anglia și Olanda s'au început tratativele pentru încheierea unei alianțe. Olanda vrea să-și asigure situația ei în cazul când ar izbucni un războiu european. Nu numai Anglia are tot interesul ca integritatea Olandei să fie garantată, ci și Suedia Norvegia și Danemarca.

— **Din Viena.** În ziua de 2 Decembrie a ce- lebrat în capela gr.-or. română din Viena I. Löwel- strasse nr. 8. Excelența Sa I. P. S. mitropolit V. V. de Repia împreună cu cancelarul sinodal D. cav. de Bejan, profesorul Constantin Popovici și arhidiaconul Urzuleac. După sf. liturgie a sfârșit Excelența Sa tabla comemorativă, care s'a ridicat în interiorul capelei din incidentul și în memoria jubileului împăratului. La acest act festiv a luat parte legațiunea română la frunte cu dl Migu și maiorul Skina un reprezentant al ministerului de culte și instrucțiune, viceconsulul României Arnold, generalul Lugn, deputatul Oaciu și mulți alți membri ai coloniei române din Viena. Cântările liturgice au fost executate ca totdeauna foarte frumos din partea coralului bisericesc.

— **Prelegeri populare economice în țara Oltului.** Preotul Aurel Nistor din Arpădac, va ține săptămâna viitoare prelegeri populare eco- nomice în următoarele comune din comitatul Fă- gărașului: Marți în 25 Nov. v. (8 Dec. n.) în Sinea-veche, Miercuri în 26 Nov. v. în Parșani, Joi în 27 Nov. v. în Hurez, Vineri în 28 Nov. v. în Ileni și Sâmbătă în 29 Nov. în Rășor. Pre- legerile se vor ține în numele »Asociațiunii pen- tra literatura română și cultura poporului român« și vor trata despre a) cultura școlilor de zahăr și rentabilitatea lor b) nutrirea vitelor și c) unelte indispensabile în o economie rațională! Celelalte prelegeri, ce le va mai ține preotul Aurel Ni- stor și în alte comune se vor anunța la timpul său.

— **Anunț literar.** În tipografia noastră se ti- părește și va apare în curând cartea mult aștep- tată de public »Impresii de teatru din Ar- deal« de Zaharie Bârsan cu fotografii și carica- turi din diferite roluri jucate de artistul nostru cunoscut și apreciat de toți câși au avut norocul să-l vadă.

În aceste impresii se fixează multe momente din începutul unei mișcări teatrale dela noi și avem credința că publicul le va primi cu bu- curie.

Volumul va costa 2 coroane.

Abonamente se pot face de pe acum la librăria »Tribuna«.

— **Concert.** Cea mai mare cântăreață din lume Swärdström Valborg, care a încântat publicul din Paris, Londra, Viena, Budapesta etc cu arta ei per- fectă și vocea clară și sonoră de sopran va da și în Arad un singur concert Duminică în 13 l. c. la 5 ore după amiază în sala cea mare dela »Crucea alba«.

Biletele cu 8, 6, 5, 4 și 2 coroane se pot cumpăra de pe acum în librăria Klein Mór tinăru.

— **Dicționarul comanelor din Ungaria, cu locuitorii români** elaborat din înțelegerea »Asociațiunii« de dl Silvestru Moldovan și Ni- lae Togan, cum suntem informați din Sibiu, s'a dat în tipar și va apărea pela finea lunii Ianu- arie. Dicționarul va avea vre o 30 de coale de ti- par, cu peste 4000 de nume de comune.

— **Pentru ce e bun automobilul?** Pentru a se schilăvi oamenii, a și sparge capul, a și rupe gramazii cu el, lucru vechiu. Pentru a spăria caii și a plăti mii de coroane pagubă în urma lui, este cel mai nou folos al automobilelor, iar meri- tul de a-l fi descoperit, — scrie »Libertatea« — este a tribunalului din Deva, care a judecat zilele acestea pe dl Victor Bontescu adv. în Ha- țeg, să plătească 1150 coroane pagubă și șperela de proces, pentru că s'au spăriat caii unui fabri- cant de sodă de automobilul d lui Bontescu. A fost o pertractare foarte interesantă. Dl Bontescu se apăra cu aceea, că atunci când s'a întâlnit cu căruța încălecată, el a mânăat cât se poate de în- ceter automobilul, iar pentru căii spărioși, nu poartă el vina și nu e responsabil. Tribunalul a zis că nu caii spărioși sunt de vină, ci automobilul: de ce are o înfățișare așa de spăimântată și se spa- riază caii de el? Oare care are dreptate.

— **Un furt îndrăzneț.** Din America se anunță că în orașul Pepperoil (Statul Massachusetts), niște hoși îndrăzneți au făcut în cursul nopții cu o încărcătură de nitroglicerina, o spărtură în zidul băncii naționale locale și, după ce au furat 75 000 franci în bancnote, au fugit cu automo- bilul.

Hoșii au baricadat mai întâiu toate porțile ca- selor vecine, făcând apoi aceeași operație și cu poarta băncii, spre a evita vre-o surprindere. Apoi au introdus trei încărcături de nitrogliceri- nă în zid; cele două diataiu nu au produs de- tunături paterale, dar a treia desieptă pe casier care, însă, se afla baricadat în apartamentul său și nu putu pune la goană pe hoși înainte de a fi făptuit furtul.

x **Orl cul li plac rufele spălate albe ca să- pada și călcaie cu lustru;** dar mai mult ne plac dacă prin spălat nu se strică rufela. De aceea îndemnăm pe on. cetitori să nu-și dea rufele în orice spălătorie ci numai în fabrica de spălat Kristály din Cluj, Ardeal unde spălătura și călcaia se face cu cea mai mare îngrijire de către persoane experte, mai ieftin ca ori unde și cine încearcă odată va rămânea clientul permanent al fabricii.

x **Certificate pentru medicamentul »E- zereum«, contra reumel.** Am folosit medica- mentul »Ezereum«, spirt contra reumel, la câteva cazuri și mai ales la nevralgii a avut un efect foarte bun. Cu stimă: Eger, 1900, 9 Noembrie. Dr. Alexandru Schwartz, practizant de medicină.

Spiritul »Ezereum«, antireumatic, l-am găsit foarte eficace la cazuri de ischias, reumă musculară, ne- gralgie și la toate aceste cazuri e un excitant de piele foarte bun. Primește salutările mele. Deș, 1900 Noiembrie 12. Dr. Kovács Sándor medic primar de spital.

Mă voi nizu ca 'n experiențele mele să între- buințez acest medicament folositor cât de dea. Deș, 1902. Iulie 20. Simon Lajos, medic.

La Kánya Géza berăria Gámbrius fostă Frații Láng, azi va cânta mu- zica militară.

x **În parfumerie** domină sezonul actua- parfumurilor dulci. Cele mai distinse sunt: Si- rene și divinia Rielhauser, Ausonia, Rulidia, Ceur d'Amour, Rogger, Gallet, Buvardia și Ideal Houligout, Florancy Azurea Pirez. Dintre par- fumurile mai vechi e parfumul de violette care cucerește mereu. Are mare depozit Dubiniac, Ozkár drogherie și parfumerie Cluj. Deak Fe- rencz uteza, pe care îl recomandăm în atenți- nea on. public.

In atențiunea tuturor familiilor cari doresc să-și procure pian le recomandăm firma Trika I. din Cluj (Kolozsvar), căci nicăieri în țară nu se găsește pian de fabricație atât de bună și atât de frumoasă și ieftină ca în magazinul acestei firme.

Leac sigur împotriva boalei de porci, preț unu pachet de încercare 36 de fil.

Fără căldură se poate face în timp de 5 minute cel mai bun material pentru 1 l. 32 de fil. pentru un litru de cognac 40 de fil., un litru de rachiu 20 de fil. La fiecare flacon se alătură și modul de întrebuințare.

Cremă de lapte de ghiocel astăzi cel mai bun leac pentru curățitul pielii și a tenului, curăță fața de pistriu în timp de trei zile și o face albă și catifelată.

Vapseaua de păr Neril. După o întrebuințare îndelungată părului cea mai frumoasă culoare originală, bălaie, brunetă sau neagră.

Dulzuri pentru farmacii de casă, articole de apăsare în prepararea celei mai ieftine.

Toate de vânzare la **Fekete Mihály**, drogherie, Târgu-Murășului (Marosvárhely, Székényi-tér).

Sticlărie, porcelanuri, lămpi și obiecte de lux de export de China se pot procura pe lângă prețuri fixe și de vedere la nr. 11 al lui Müller Somlyai, Kolozsvar (Koruth Lajos utca 4 sz., care e furnizorul mai multor întreprinderi și corporațiuni. Candelabre de birou, lămpi suspendate 2 fl. 50, 12 pahare de apă crie 12 cr. *Vă rugăm să fiți atenți la firmă.*

Ultime informațiuni.

Hotărârea clubului deputaților.

Chemarea la luptă.

Clubul deputaților, a ținut ieri și azi ședință în localitățile sale din Budapesta. Despre desfășurarea sa de două zile clubul a transmis telefonic următorul comunicat:

Comitetul executiv al partidului național român în ședința sa ținută la Budapesta în 6 Decembrie st. n. a luat la amănunțită dezbateri întreaga situație politică actuală. Comitetul a constatat că, atât proiectul de lege referitor la reforma electorală, cât și întreg sistemul actual de guvernare, dușmănos dezvoltării și validității noastre politice, provoacă în mod direct lupta cea mai hotărâtă din partea poporului român. În urma acestei decizii comitetul executiv, îndemnat și de solidara manifestare a voinței poporului cu ocaziunea adunărilor populare ținute în timpul din urmă, a hotărât continuarea în proporții mari a luptei începute în contra proiectului prezentat de ministrul de interne. În cadrele acestui plan de acțiune s'a hotărât și ținerea unei conferințe naționale, pentru a cărei pregătire s'a emis o comisiune din sânul comitetului. ■

Impotriva persecuțiilor presei române.

Ședința Camerei.

— Prin telefon. —

Budapesta, 7 Decembrie.

La ordinea zilei bugetul ministrului de justiție. Vorbește Nagy Dezső, apoi —

Dr. Șt. C. Pop. Rostește un discurs energic atacând cu violență guvernul și în special pe ministrul de justiție pentru goana pe-a pornit-o împotriva ziarelor românești. Dr. Pop vorbește demn și cu nobilă indignare, înfierând în fața lumii sistemul de

prigoniri prin care se țintește nimicirea presei românești.

Ministrul Günther: »Sistați agitațiunile și se vor sista și procesele!»

Ministrul n'a spus însă că va sista și cauzele cari provoacă aceste »agitațiuni«.

Se trece apoi la dezbaterile bugetului ministrului de finanțe.

Vorbește **Zakariás I.** Cere, ca banca națională ungară să se înființeze cel mult până la 1911.

Ședința se termină la orele 2.

Decretarea grevei generală.

Primum dela »Népszava« din Budapesta următoarea telegramă: Adunarea generală de ieri a decretat greva generală. La adunare au participat peste 400 delegați din provincă.

O altă telegramă din Budapesta ne anunță, că după terminarea adunării au avut loc mari demonstrații pe străzile Budapesta.

Trăiască revoluția!

Trăiască greva generală!

Jos guvernul! — strigau socialiștii.

S'au produs mai multe ciocniri între demonstranți și poliție.

Hotărârea socialiștilor a produs mare impresie în toate cercurile politice. Toate ziarele se ocupă de aceasta hotărâre și cer urgente represalii.

Cu hotărârea de ieri începe va să zică lupta pe moarte pe viață între demoșteniți și impilatori.

Neonomio.

O filială a »Albinei« în Lugoj. Cătim în »Revista economică«: La invitarea mai multor fruntași bănățeni și în conțelegere cu cercurile conducătoare ale »Lugojanei« direcțiunea institutului »Albina« în ultima sa ședință plenară, a hotărât înființarea unei filiale în Lugoj.

Scopul urmărit de primul nostru așezământ financiar cu înființarea acestei filiale nu este a face o concurență păgubitoare institutelor deja existente în piața Lugojului, ci de a servi din nemijlocită apropiere interesele acestora și ale numeroasei sale clientele private din Caraș-Severin și comitatele marginase. Prin ea se împlinește totodată o veche și de repetite ori exprimată dorință a bănățenilor, de a avea în mijlocul lor o sucursală a institutului, la a căruia înființare conducătorii lor de pe vremuri au conlucrat cu atâta zel și succes, știut fiind că în primii ani ai existenței sale aproape întreg capitalul social al »Albinei« eră plasat în Banat și până în ziua de azi aproape jumătate din totalitatea acțiunilor le dețin bănățenii.

Noua filială, a căreia firmă este deja înregistrată la tribunalul competent și își va începe activitatea în timp apropiat și va cultiva toți ramii de afaceri de bancă.

Conducerea ei este încredințată deocamdată dlui Dominic Rațiu, iar la postul de casier a fost numit dl Eugen Vancu dela centrala »Albinei«.

— **Rezultatul conscripției vitelor.** De curând s'a publicat rezultatul conscripției vitelor făcută în primăvara anului 1907. Acesta este mult mai favorabil, decât în 1906; căci pe când în anul 1906 s'au aflat în țara întreagă 5624, 555 capete vite cornute, pe atunci în anul 1907 nu-

mărul lor s'a urcat la 5952929, creșterea a fost deci de 328374 capete sau 583%. Cai s'au aflat 1797664, mai mulți decât în 1906 cu 9248, creșterea a fost deci de 0.51. Râmători (porci) au fost 4868928, mai mulți decât în anul precedent cu 532007, creșterea 12.26%. Numărul oilor încă a crescut dela 6891089 la 7549336 deci cu 658247 sau 9.55%.

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 7 Decembrie 1908.

INCHEIEREA la 1 ORĂ și jum.:

Orâu pe Aprilie 1908 (100 Mg.)	26.16 — 26.18
Săcară pe Aprilie	22.08 — 22.10
Cucuruz pe Mai	15.26 — 15.28
Ovâs pe Aprilie	17.90 — 17.92

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următor

Orâu nou	
De Tisa — — — —	25 K. 55 — 26 K. 60 fl.
Din comitatul Albei —	25 » 35 — 26 » 30 »
De Pesta — — — —	25 » 45 — 26 » 40 »
Bănățenesc — — — —	25 » 50 — 26 » 55 »
De Bacica — — — —	25 » 55 — 26 » 55 »
Săcară — — — —	21 » 35 — 21 » 55 »
Orzul de nutreț, cvallt. I.	16 » 45 — 16 » 65 »
» de cvallitatea II.	16 » 05 — 16 » 35 »
Ovâs de » I.	17 » 45 — 17 » 75 »
» » II.	17 » 05 — 17 » 40 »
Cucuruz — — — —	14 » 06 — 14 » 25 »

Felurimi.

Statistica Londrei. Consiliul comunal din Londra a compus următoarea statistică despre capitala Angliei: teritoriul Londrei este 74.816 holde. Lungimea tuturor stradelor e de 3415 kilometri, numărul caselor este 611.786. Londra are 28.265 fabrici și ateliere.

Parcurile și piețele Londrei împreună ocupă 9026 holde. În comunele cari aparțin administrației Londrei locuiesc 4.795.789 oameni, în Londra 4 milioane. În fiecare oră sa nasc 11 noi locuitori ai Londrei și mor 8. Astfel numărul locuitorilor din Londra se înmulțește din zi în zi. Cel mai bogat oraș al Europei este Londra. Proprietatea Londrei este asigurată în contra incendiurilor. Insa pe lângă bogăția mare este și mare mizerie. Statistica arată că dintre 33 oameni unu trăiește din cerșitorie.

BIBLIOGRAFIE.

— A apărut: Predici sau învățături la toate Duminecile și sărbătorile anului culese de Petru Maior de Dicio Său-Martin, editate acum întâia dată cu litere latinești de Dr. Elie Dalanu, paroh și protopop. Volumul II cuprinzând: Predici pe toate sărbătorile anului. Preț 1 cor. Cluj, tipografia »Carmen« Petru P. Barițiu.

Poșta Redacției.

S. S. în O. Da.

Redactor responsabil Constantin Savu.
Editor proprietar George Nichin.

Respirația

e cu mult mai ușoară imediat ce veți întrebuința numai câteva porțiuni din Emulsiunea SCOTT și ușurarea va crește în fiecare zi.

În timpul celor din 32 de ani mii și mii de oameni au experimentat lucrul acesta. De asemenea e foarte mare progresul spre însănătoșirea generală a organismului, iar

Poșta de mâncare și somnul

revin și digestiunea se face tot mai bună.

Incercați și vă veți convinge.

Prețul unui flacon veritabil 2 cor. 50 fl.

De vânzare la toate farmaciile.

La cumpărarea Emulsiunii a se lua seamă la marca metodului SCOTT — care este pescarul.

— Prefectura județului Prahova. —
— Serviciul județean. —

Publicațiune.

În ziua de 2 Dec. 1908, ora 10 a. m. se va ține din nou licitație publică la această prefectură cât și la primăria comunei rurale Râncezi, pentru construcțiunea unui local de școală cu două sale de studiu în acea comună, conform proiectului întocmit, care stă la dispoziția amatorilor în cancelaria acestui serviciu, în orice zi și oră de lucru.

Se publică despre aceasta spre cunoștința amatorilor cari se vor prezenta la concurență în soții de ofertele d-lor închise și garanțiile provizorii, la prețul oferit, cunoscând că valoarea devizului acestei lucrări este de 10479 lei 35 b.

Textul art. 72—83 din legea contabilității publice, că și condițiile generale ale Ministerului Lucrărilor Publice pentru lucrări în întreprindere, sunt aplicabile în această licitație.

Prefect: C. D. Angel. Secretar: Stancescu.

Economisește multă

oboseală, timp și lemne

fiecare menajeră care spală rufele cu

pravul de săpun

pentru spălat

arătat de mine, și rufele se fac curate și albe ca zăpada. La fiecare pachet e adăugat și un prospect.

Prețul unui pachet 24 fileri și 12 fileri.

Se găsește la

Stefan Knezevits, Temesvár

Fabrik, Hauptgasse 25, „Zur Salzmühle.

Un candidat de avocat

cu praxă

află aplicare pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria subscrisului.

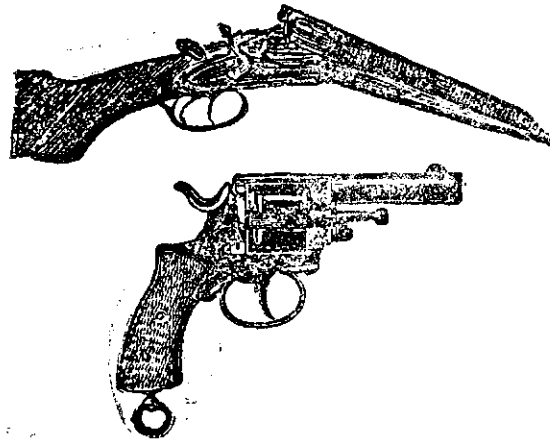
Seini, 5 Noemvrie 1908.

Dr. Aurel Nyilvan, adv.
Seini — Szinérvárja.

*****

Cu plătire în rate!
arme de vânători,

revolvere.

— Mare asortiment, — la
IOAN KALENDA,
în Oradia-Mare, (Nagyvárad)
lângă biserica Holdas. Telefon pentru comitat 245.

Crema Salvator cel mai bun cosmetic pentru mâni și față, contra pistriug și a necurătențiilor de pe față. 1 borcan 1 cor.

Pudra Salvator, apără fața de părleală și face pelea albă ca laptele. Albă, roză și crem, 1 cutie 1 coroană.

Săpun Salvator, în timpul cel mai scump și face pelea fină și fragilă. 1 bucată o coroană.

Praf de pele Salvator Nr. III, un medicament sigur contra sudării mânilor și a picioarelor, absolut neted-căcios. 1 cutie 1 coroană.

Spirit de vin (Franzbrandwein) Salvator. Un medicament de casă cunoscut care nu trebuie să lipsească din nici o casă. Se recomandă la orice răceală, durere de cap, migrenă, junghimă, reumă și ischios. Prețul unei sticle 1 coroană.

Schwedische Tropfen. (Picături de Svedia) o doctorie probată contra boalelor de stomac. O sticlă originală 1 coroană.

Balsam pentru bătători depărtează repede bătătura, pelea întărită sau negei. Prețul unei sticle cu pensulă 70 fileri.

Toate aceste preparate sunt numai atunci veritabile, dacă sunt provăzute cu marca de scut «Salvator».

Comandele din provincă se execută prompt și cu băgare de seamă.

S. Mittelbach,

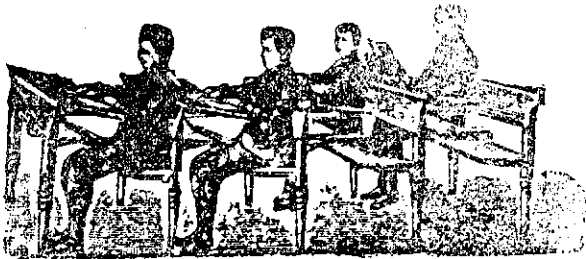
farmacia și drogheria la Salvator

Zagrab
(Croatia).

Bănci de școală

de diferite sisteme, mai ales se recomandă cele solide și ieftine, bănci de școală cu două locuri de șezut

Patent Pfarer I. Konnerth acestea au un pult tare, distanță minimală, călimar de cerneală portativ, și un sistem simplu de întors banca, prin ce e ușor de a se curăți școala și se pot comanda în șapte mărimi. Modele se trimit la dorință. Bănci de probă sunt în atelierul de măsur al lui

Nagyszeben, Elisabetgasse 53. **Wilhelm Connerth.**

Cea mai bună fabricație și cel mai ieftin izvor de a-și procura cineva instrumente muzicale de tambură

Andrija Car

Ruzicna ul 1. **ZAGREB** Vlaska ul 22.

Își recomandă tamburele fabricație excelentă dela cele mai simple până la cele mai complicate cu preț moderat. Preț curent trimit gratuit și porto franco.

Prima fabrică pentru slefuitul sticlei, pentru lucrări artistice de sticlărie și fabrică de oglinzi din sudul Ungariei

Arad V, Pécskai-ut 17. Telefon 525.

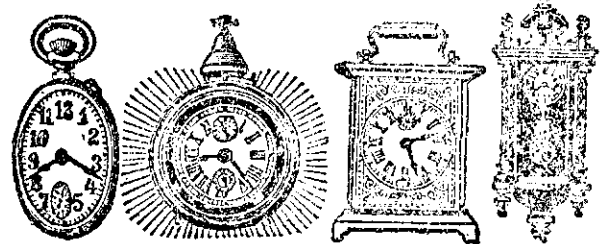
și-a pus în funcțiune uzinele sale în ziua de 21 Oct. 1908.

Efectuește repede și ieftin comenzile următoare:

Oglinzi șlefuite sau simple, lucrări de sticlărie artistică încadrate în aramă pentru instalații de vitrine, geamuri călitate, oglinzi de Veneția. Lustruiri — de oglinzi vechi cu prețuri moderate. —

Cum să vă dovedesc

că clasornicele date mie vor fi reparate punctual! Cel mai simplu mod de a trimite clasornicele stricate pe postă.

Neu Vilmos
clasornicar și
gluvaergiu

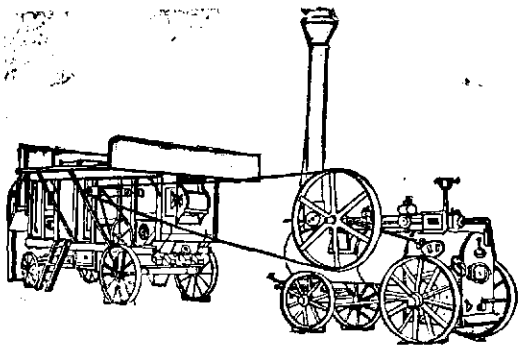
Seghedin
Laudon u. 24.

Unde se repară clasornicele în mod

special, prompt cu garanție de 8 ani și prețuri favorabile. — Tine în depozit clasornice de buzunar, pendule și clasornice cu alarmă, precum și bijuterii și obiecte pe argint de China, cu prețurile cele mai favorabile. — Cumpără frânturi de aur și de arpină cu prețurile cele mai mari sau le schimbă bu obiecte noi.

Comandele din provincie se săvârșesc punctual și se împachetează cu mare îngrijire.

Turnătorie de fer și metale după modele proprii sau trimise cu preț efitin.

Fabrică de mașini și mori.

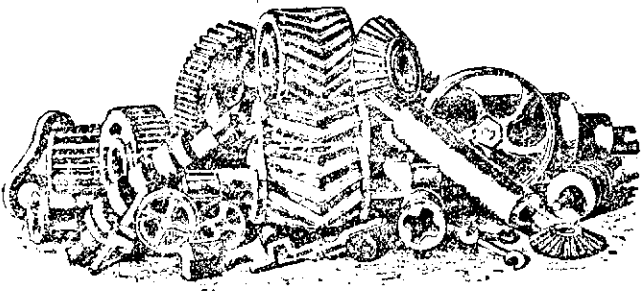
Bartzer István

Temesvár

ELISABETSTADT.

Emausgasse Nr. 2.

Primește tot felul de reparațiuni, cari se țin de branșa mașinărilor așa d. e. mașinile agricole, mașini pentru arderea spiritului, fabrici

de bere și fabrici de cărămizi se repară pe lângă garanție, repede și sfîn. — Fabricare și reparare de cazane.

Montarea transmisiunilor noi, cu aparat în formă de roată sau glob, în toate mărimile.

Cisălarea cilindrelor de mori și despărțirea după mașinile sistemul cel mai nou, repede și efitin.

Johann Nedits

ferar de instrumente, lăcătuș de mașini și mecanic.

Versez, Barosplatz.

Recomandă onoratului public, fabricatele sale proprii, ca

Biciclete,

Fântâni,

Cântare,

Pumpe,

Stropitoare cu peronosporă, de rechisite.

Conducte de cauciuc, și

Gramofone,

cu prețurile cele mai ieftine.

Reparațiunile, sau orice comendevor fi executate cât se poate de bine. - - -

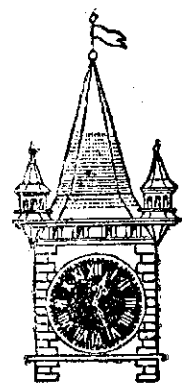
Prin reclamă la progres!

Cea mai mare fabrică de ceasuri de turn din Ungaria aranjată cu putere de aburi.

BODICS SÁNDOR,

turnătorie de clopote și ceasornice de turn

BAJA (BACICA).

Recomandă îndeosebi cele mai perfecte

CIASURI de TURN

pentru biserici, primării, castele, școli și fabrici, cari cu construcție perfectă și nouă de tot și în prelucrare solidă. — Afară de aceea

atrage luarea aminte a onorațiilor preoți și a onoratelor comitete bisericesti asupra

MAREI TURNĂTORII DE CLOPOTE.

Pregătește clopote în toate mărimile după acorduri recerute. Se reînnoiesc și repară clopote vechi; afară de aceasta se repară ciasurile de turn pe lângă chezașie. — Onoratele comitete și plebanile precum și curatorii primesc avantajul de a plăti în rate. Servesc, la dorință, cu budget, gratis.

In atențiunea negustorilor de fer și a curelarilor!!

Prima turnătorie de aramă, bronz, metal, pacfon și nickel

WEIRICH JÓZSEF-né

PÉCS, Ferenciek-utca 44 sz.

Recomandă

fabricațiunile de fer pentru mobile

turnate după orice model.

Serviciu prompt și repede pe lângă prețuri moderate.

GEORG DÉCSI

măiestru de instrumente muzicale
SIBIU, str. Ocnei Nr. 10.

Magazin de tot felul de instrumente muzicale, depozit bogat de cele mai bune coarde. Primește și execută prompt tot felul de comande din provincie, precum reparaază bine și ieftin orice lucrare ce aparține acestei ramuri.

Un candidat de avocat

român cu praxă bună,
află aplicare momentană în cancelaria subscrisului, pe lângă condițiuni favorabile.

Sibiu, la 5 Dec. 1908.

Dr. Mátyás Lázár,
advocat.

Acții de ale „Bihorenei”

favorabile pentru depunerea capitalului capitaliștilor. Vând din cauza ocupației mele în altă direcție 37 acții de-ale „Bihorenei”, cari aduc 60% cu prima emisiune.

Doritorii de-a cumpăra rog să se adreseze la
Hantschel Gustav, Nagyszeben.

Restaurant.

Casa de împrumut și păstrare „Economia” societate pe acțiuni în Cohalm (Kőhalm), își esarândează restaurantul său împreună cu cafenea și situat în Cohalm sub Nr. de casă 93 pe timp de 3 ani, începând cu 1 Februarie 1909 până la 31 Decembrie 1911.

La restaurant sunt și 2 odăi mari pentru pasageri. Apoi: curte mare cu șopron pentru care, șopron de lemne și 2 grajduri mari, ghetăria nouă betonată, o grădină mare cu popicarie și e situat la o pozițiune foarte avantajoasă. Chiria anuală este de 1600 cor. Reflectanții își vor înainta ofertele în scris, cel mult până la 20 Decembrie 1908 la subsemnata direcțiune, de unde și până atunci se pot primi condițiunile speciale de esarândare și tot felul de informațiuni — verbal și în scris.

Direcțiunea inst. „Economia”.

Chugyik Sándor, B.-Csaba

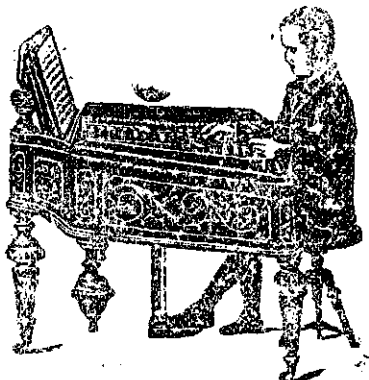
Fabricant de cimbale.

Pregătește
cele mai bune

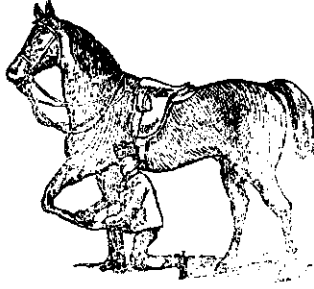
cimbale,

precum și
repararea
tuturor instrumentelor

cu coardă
pe lângă garanție și prețuri moderate

Făurărie și potcovărie nouă.

In Strada Nádor Nr. 4
(în casa Nemess Géza).

Pregătesc tot felul de potcoave igienice, la dorință potcovesc și în grajd acasă, primesc a potcovi lunar, cu prețurile cele mai moderate, precum și pregătirea a orice soi de trăsuri domnești moderne.

Angajându-mă la aceasta, rog binevoitorul sprijin al on. public.

Cu distinsă stimă

Schreiber Ferencz
poteovar diplomat și specialist.

HEICZER FERENCZ

croitor de haine civile prețești și uniforme.

Nagyvárad, strada Körös nr. 22.

Am onoare a aduce la cunoștința onor. preoți că mi-au sosit pentru sezonul de toamnă și iarnă postavurile negre, cari își păstrează culoarea și le țin în magazinul meu bine asortat, pentru comanda din provincie ajunge o reverendă de model, sau o haină, la dorință mă duc ori unde cu plăcere pe cheltuiala mea proprie.

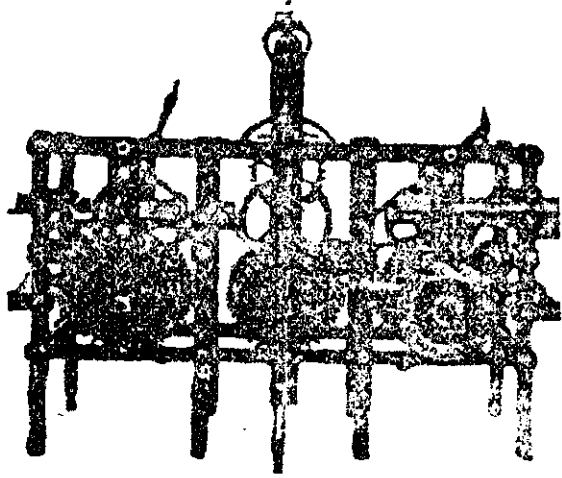
Tot asemenea țin în magazin postavurile cele mai noi și moderne din patrie, franceze și engleze pentru tot felul de pardesiuri și paltoane de iarnă foarte bune.

Fondată în 1885.

Peterka Lajos

Fabrică de ciasornice de turn, angajată cu contract de capit. Budapesta IV., str. Bástya nr. 22.

Prăvălia:
V., strada Váczl nr. 51.

Face pe lângă prețuri moderate și garanție de mulți ani ciasornice de turn — școli — castele și casarme, primește de asemenea și repararea lor.

Fiind chemat mă duc ori unde în persoană, budget face gratuit și trimite porto-franco ori cui.

Cele mai bune mașini de cusut de azi sunt

PFAFF

Mersul ușor fără șgomot. Ediție de gust. Durabilitate fără seamăn. În întrebuințarea cea mai eficientă, cea mai practică pentru broderie artistică. Se pot căpăta în magazinul lui

Hammer Vilmos
Macstru de electricitate
Arad, Szabadság-tér 7. Telefon 96.

Primul salon de corsete în Sibiu
Premiat.

Recomandă tot felul de corsete fine și elegante dură măsură.

Depozit bine asortat

în 40 de feluri de corsete (și tot felul de articole de felul acesta) fașon particulare totdeauna în rezervă. Cu stimă.

J. Oschanitzky,

Bretterpromenade Palat
Habermann.

Fașon bun.

Prețuri reale.

In Sibiu (Nagyszeben)

Vanele de baie Stuchlich

O piesă e numai cu 40 de cor.

Încălzește în 3/4 de oră 150 de litri de apă, pentru care consumă ca cel

bustibil numai 10 fileri de cărbuni de lemn.

O vană de neîncălzit numai 24 cor.

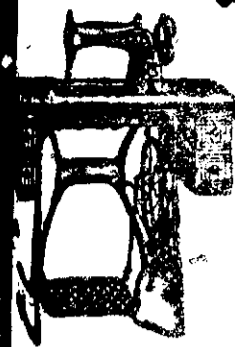
Lungimea fundului vanei 122 cm.

:: :: Înălțimea de 60 cm. :: ::

Comanda se estueșc imediat și se trimite cu rambursă.

Gustav Stuchlich

Entengasse 17. HERMANSTADT. Sappara

Ocazie extraordinară.

Mașini de cusut noi de tot, **Singer** cu braț înalt 27 fl. cu suveica în formă de roțiță 40 fl. cu 5 cuti și suveică de roțiță 50 fl. cu cinci cutii centralolint executată

perfect, fără șgomot 55 fl. centralolint fără șgomot, cu patru cuti, un decor frumos de oțel 85 fl. se expediază dela **Krausz Henrik**, Budapest, IV., Veres Pálné-utca 40. fődlszint 5.

Correspondența mă rog să se facă în limba germană sau maghiară.

Expediez cu prețuri moderate tot felul de mașini industriale cu garanție de 5 ani.

Magazin de piele și necesare pentru ghețe, a lui

Zucker Gyula

Kolozsvár-Belváros, Jenőherceg-ut 7.

Correaux: fabricație americană și franceză negru și în toate colorile. — Piele de vitel: Box-Calf, negru și colorat, adevărat american, neted și dungat de Box-Calf tip german pentru cisme.

Șosete de mobilă fabricat belgian în toate colorile și în toate mărimile. — Piele de compactor.

Șosete: (piele de căprioară) pentru curățit, în toate mărimile.

Șosete de ghețe. Tocuri de cauciuc: veritabile rusești și englezești, rotunde și în toate formele tocurilor în toate mărimile.

Șosete și lack de ghețe. Săpun pentru șiaură.

Șosete permanente în fabricații germane și tălpi belgiene.

La Librăria „TRIBUNEI”

se află de vânzare următoarele cărți :

Despot-Vodă, legendă istorică în versuri de V. Alexandri	prețul	—	Cor.	1.—	plus 10 fil. porto
Proză, de Mihail Eminescu	—	—	”	1.—	” 10 ” ”
Poezii și Teatru de C. Negruzzi	—	—	”	1.—	” 10 ” ”
Poezia Lirică din timpul războiului p. neațărnare 1877/78 de C. Săndulescu	—	—	”	1.—	” 10 ” ”
Dușmanii neamului, roman de Ludovic Daus	—	—	”	2.50	” 20 ” ”
Ovreiul, roman de Dr. V. Crășescu	—	—	”	3.—	” 20 ” ”
Poezii pentru copii, culese și publicate de G. H.	—	—	”	1.50	” 10 ” ”
Povestiri din copilărie de S. Cujba	—	—	”	2.—	” 10 ” ”
Cântece de vitejie, de G. Coșbuc	—	—	”	1.—	” 10 ” ”
Crestomație pentru toți romanii, de G. Coșbuc	—	—	”	—90	” 10 ” ”
Fire de tort, versuri de George Coșbuc	—	—	”	2.50	” 10 ” ”
Războiul nostru pentru neațărnare, de George Coșbuc	—	—	”	—95	” 10 ” ”
Povestea unei coroane, de George Coșbuc	—	—	”	1.50	” 10 ” ”
Sacontala, traducere liberă după Calidasa, de G. Coșbuc	—	—	”	5.—	” 20 ” ”
Reminiscente din războiul Româno-Ruso-Turc 1877, de Dr. L. Fialla	—	—	”	1.50	” 10 ” ”
A fost odată, poveste în versuri de St. O. Iosif	—	—	”	1.50	” 10 ” ”
Haiducul, Bucura Dumbravă, tradus de T. N.	—	—	”	2.—	” 30 ” ”
Rocia Banului, roman ediția III-a, de Sofia Nădejde	—	—	”	2.—	” 30 ” ”
Patimi, roman din viața românească, de Sofia Nădejde	—	—	”	2.—	” 30 ” ”
Din viața țărănească, vol II, de Grigorie N. Coatu	—	—	”	1.50	” 10 ” ”
Versuri, de St. O. Iosif	—	—	”	1.50	” 10 ” ”
Cancer la inimă, piesă în trei acte de Haralamb C. Lecca	—	—	”	1.—	” 10 ” ”
Judecata viitoare, de N. I. Gădeiu	—	—	”	—50	” 5 ” ”
Teatru de școală, de Ana G. Tănăsescu	—	—	”	1.—	” 5 ” ”
Note și schițe ediția II. I. L. Caragiale	—	—	”	2.—	” 10 ” ”
Cântece în Amurg de Alexandru Gherghel	—	—	”	2.50	” 10 ” ”
Dicționar Germano-Român de T. Alexi	—	—	”	3.60	” 30 ” ”
Dicționar Român-German de T. Alexi	—	—	”	4.50	” 30 ” ”
Anecdote populare, vol. I. de T. D. Speranță	—	—	”	2.—	” 20 ” ”
Alte Anecdote populare, vol. II. de T. D. Speranță	—	—	”	2.—	” 20 ” ”
Curanii, comedie de T. D. Speranță	—	—	”	—50	” 5 ” ”
Mireasa, dramă în 5 tablouri de T. D. Speranță	—	—	”	—50	” 5 ” ”
Mana vasilor, comedie populară de T. D. Speranță	—	—	”	—50	” 5 ” ”
Lângă pământ, dramă de T. D. Speranță	—	—	”	—50	” 5 ” ”
Din bătrâni, Manea, narațiune de I. Slavici	—	—	”	2.50	” 20 ” ”
Vatra părăsită, nuvelă din popor de I. Slavici	—	—	”	1.50	” 10 ” ”

Szoták József

fabricant și turnător artistic de obiecte de bronz, candelabre, table de firmă de metal
Kassa, Pogány-utca 9.

Lucrează pentru fabricanți de mobilă după orice desemn părți de metal necesare la mobile.

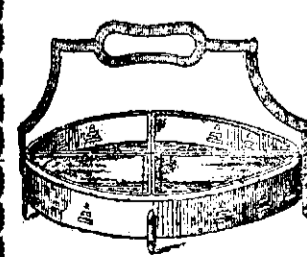
Mai departe table de metal pentru firme de avocați, medici, fabricanți, totodată table pentru comune și numere de casă.

Totodată se face candelabre pentru case, cafenele și birourii, până la cele mai luxoase și complicate cu prețuri moderate.

Prăvălie nouă de obiecte de argint de China!

Kolozsvár, Mátyás Király-tér 9
— (fosta prăvălie de bijuterii a lui Nagy József). —

Aduo la cunoștința on. public, că am deschis o prăvălie de obiecte de argint de China corespunzătoare cerințelor timpului modern. Țin un mare deposit permanent de tacâmuri, tave, jardiniere, cabare, oșuri și tot felul de obiecte de lux, fasonul cel mai modern. Țin mare deposit din obiectele de Bernsdorf și Brandrick, tot asemenea obiecte optice. Solicit part. on. public, Cu stimă

Feuerstein Herman
în Cluj (Kolozsvár)
Mátyás Király-tér nrul 9.
— Prețuri solide. —
Preț-curent gratis și free.
Comandele în provincie se săvârșesc prompt și solid.

Grosz Nagy Ferencz,
farmacist : : **Debreczen** : : farmacia : :
«Arany egyszarvu»

Numai există reumă!

Cine voește să scape de ori-ce soi de reumă și de tot felul de dureri externe să cumpere o sticlă mare din renumitul

Balzam Regesc

(Király Balzsam) al cărui efect vindecător e recunoscut de medici 1 sticlă mare 2.65 Cor. cu îndrumare, 3 sticle mari 6.65 Cor. cu îndrumare, porto-franco cu rambursă. Patentat, în nenumărate spitale de frunte se aplică ca cel mai bun medicament.

Hajdusági Mustazsodró.
MUSTAȚA E FRUMOASĂ
dacă înrebuințezi
POMADA HAJDUSAG
cea mai bună pentru creșterea și potrivirea mustețelor, pregătită din materii neunsuroasă. Efectul se vede foarte lute și cu siguranță. Scutit prin lege. Un borcan 50 fil. Prin poștă se trimite numai 3 borcane cu 2.15 Cor. Cu rambursă gratuit.

Medicament pentru văpsirea părului.
In culori blond, brunet sau negru. Efect la moment. O singură vopsire e de ajuns, ca părul să nu mustă. Ia o lună să sălă culoarea ce o dorește. Nu înăsprește părul. O sticlă cu medicament pentru ori și ce culoare 4 cor.

Védjegy.

Fritsch & Connert

atelier de ghete.

Mediaș — Medgyes.

Lucru de mână garantat.

- Ghete de șevro pentru domni . . . K 11.—
- » » box » » » . . . K 11.—
- » » șevro pt dame cu bumbi K 10.50
- » » » » » cu șirete K 9.50
- Jumătăți de șevro pentru dame . . K 8.—
- Ghete tari de muncitori dela . . . K 6.80
- Ghete de copii dela . . . . . K 3.—

Material de I-a clasă.

Ajută-ți și îți va ajuta și Dumnezeu

Acest adevăr de aur se poate ajunge numai așa, dacă cel suferă folosește mijloace de vindecare, cari pe lângă efectele naturale întrec ori-ce aparat scump, atât în privința durabilității și a efectului. — **„Galvani“** se poate folosi pentru Reumă, răceală, nervositate, la boala și reuma spinării, stomac, impotență, paralizie și altele.

Scrisoare de recunoștință: Francisc Veis, cărâșmar, Sibiu. Mă bucur cu bucurie la cunoștință că prin folosința aparatului „Galvani“ am simțit multă ameliorare în boala mea (trabesdorsalis) așa încât nu am nevoie nici de cărje. Aparatul deși îl folosesc de un an lung nează fără cusur. Singurul fabricant:

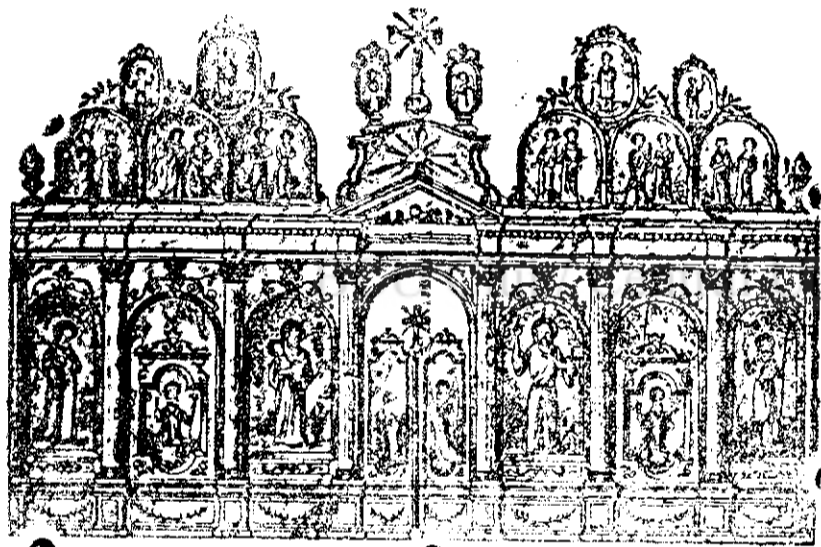
Ștefan Kmoskó, învățător Sibiu, reg. cat. (Nagyszeben) Terezianum No. 11.

Cel mai mare institut de industrie artistică bis. din Ungaria.

Lewisch Robert

sculptor și arhitect de altare

Szombathely.

Face tot felul de mobilier de biserică, așa ca:

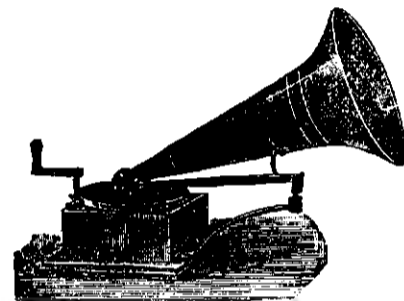
Iconostase și altare — statui de piatră și lemn — amvoane și scaune de spovedanie — sicriul Domnului, grotă Mariei de Lour — cristelnițe, icoane de stațiune — sculptură în relief sau pictură — străni — pictură de biserică și altare.

Renovează în stil altare vechi, amvoane și statui, aurește și marmorează. Preț-curent, proiect de buget și planuri gratis. Dacă sunt chemat pentru examinarea lucrului, mă duc ori-unde pe cheltuiala mea proprie.

Nu e permis să lipsească din nici o familie „GRAMOFONUL“

care înveselește toată casa. Isvorul cel mai estin de al procură el marele comerciant de mașini de vorbit pentru Ungaria și România

Toth József
SZEGED, Könyök utca 3 szám.

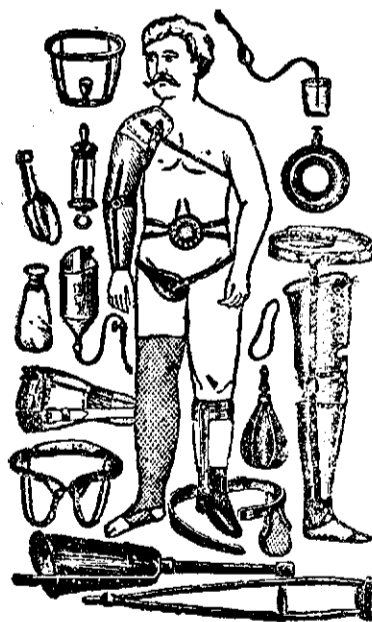

Se vinde cu condiții de plăte în rate. Pe lângă garanție.

Au sosit înregistrări noi românești, cântări și muzică cu forță naturală.

— Prețul curent se trimite gratis. —

Se caută contra vânzătorilor. Corespondența se face în limba maghiară, germană și franceză. Cu stimă: TOTH JÓZSEF.

Prima fabrică din Ardeal pentru instrumente chirurgice, pansamente, instrumente optice, cuțite, briciuri și mașini pentru ortopedie (pentru îndreptarea trupului).

Mare depozit de instrumente medicale și pentru pânțele, ochișoare veritabile franceze, cele mai fine cuțite englezești suedeze și de Solingen și briciuri, mașini ortopedice marca Gillette, picioare artificiale, cordonul numit Diana și specialități francezești.

Deutsch Miksa

KOLOZSVÁR, Mátyás király-tér 7 szám

Atellerele fabricii în strada Petőfi numărul 2.

Preț curent gratis.

TRISKA J.

Primul depozit de piane din tot Ardealul.

Kolozsvár (Cluj) Sétatér utca Nrul 10

Recomandă pianurile și pianele sale provenite din

fabricile celebre din țară și din străinătate precum și

atelierul său de reparat

instalat din nou, în care pianurile vechi și stricate să re-

pară repede, prompt și estin cu

mijloace moderne.

Planuri cu chiriști ieftine.

Dubinievicz Oszkó

comerciant de articole medicale chimice și parfumuri

Kolozsvár, str. Deák-Ferencz nr. 8.

Recomandă în prețurile cele mai ieftine

Esențe de rom și licheuri cu prescripții de preț

Văpseli mirositoare

Parfumuri, pudre, săpunuri din țară și străine

Gazete pentru instrumente de manicurare și parfumuri

Petrol-China

cel mai bun mijloc contra mătreaței a căderii părului și cărunțirii. Prețul Cur.